Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Октябрьскэй 1921 оной ... 21-hээ гарана. | № 257 (18280) | 1989 оной ноябриин 8, среда | Сэн 3 мүн.

ОКТЯБРИИН ХАРААА ШУГАМ— ГАНАЙ ШЭЛЭҺЭН ТҮҮХЭТЭ ХЭРЭГ

Октябрь дарлалта амжалта туйлаха байhандаа абажа, Советскэ Союз ба социалис аха дүү оронууд өөhэдынгээ хүсэл оролдолгоёо дайн дажарай аюулые hуладуулгада зорюулна. Өөhэдынгээ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдээ нэгэ талаhаа Совет гүрэнэй эхилhэн үсөөрүүлгые, оборонно үйлэдбэрилгэ зарим хубиие граждан хэрэглэмжэдэ шэлжэн оруулгые совет арад, далхэйн олониитэ, олон гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд hайшаеан дэмжэhэн байна. Эдэ бүгэдэ буу зэбсэгүудые урдилдэн бүтээлгые хизаарлаха, сэрэгэй гаргашануудые хороохо, нютаг нютагай зүришэлдөөнүүдые заhан заларуулха талаар таатай зохид эрхэ нүхэсэлнүүдые олгоно.

Гэбэшье «хүйтэн дайнhаа» үлэhэн заабаринуудые халан абаhан, тэрэнэй үндэhөөр хүтэлбэрилдэг нүлөө ехэтэй хүсэнүүд зарим оронуудта бии. Мүнөө эхилэгдэзд байhан hайхан хэрэгүүдэй мухардахагүй эрхэ байдал үшөөл хангагдаагүй байнаар. Энээниие Коммунис парти ба Совет гүрэн оборонынгоо hалбариин болон оронойнгоо аюулгүй байдалэй талаар өөhэдынгээ политикада хараада абадаг гэшэ. Энээниие ашаг үрэтэйгээр туйлаашын тулада оронойнгоо өөhэдыгээ хамгаалха хүсые шанарай талаар шэнэ хэмжээндэ хүргэжэ, хэм соонь ба найдамтайгаар хүрэмэ хэмжээн соонь байлгаха хүдэлмэри ябуулагдана.

СССР өөhэдынгээ оборонно политикые Варшавска договорой бүсад гэшүүн-оронуудтай нягта харилсаатайгаар ябуулна.

Совет общественнэй ажабайдалай бүхы талануудтал адлаяр СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ хубилган шэнэдхэлгэ үргэдэнэшье, гүнэзэгырнэшье. Сэрэгүүдэй бэлэн байлга дээшэлүүлэгдэнэ, сэрэгшэдэй дүршэл шадабари нарижуулагдана hайжаруулагдана, сэрэгэй олснациональна коллективүүдтэ жаяг журам ба эмхи гурим шангадхагдана.

Коммунис партиие тойруулан коммунистнуудые, бүхы сэрэгшэдые саашадань нягтаруулан жагсааха зорилготойгоор КПСС-эй эзэлжээтэ XXVIII съездэ бэлэдхэл армиин ба флодой парторганизацинуудта эхилэнхэй.

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд совет арадай зохёон байгуулхы ажалые, социализмын түйлалтануудые hэримжэтэйгээр ба найдамтайгаар хамгаална, өөhэдынгээ бүхы ажабайдалые революционноор хубилган шэнэдхэжэ байhан оронсийнгоо аюулгүй байдалые гүйсэд дүүрэнээр хангана.

Ура!

• • •

«Ура!» хашхараан холо саагүүр эзэдэлнэ. Советскэ Союзай Гүрэнэй гимн эзэдэлнэ, артиллериин салют нэрнэ.

Олон жэлэй заншалай өөhоор, сэрэгэй-хүгжэмэй училищин курсантнууд түрүүлэн талмай дээрэ гараба. Тэдэнэй гүйсэдхэлэй аялга хүгжэмые нэгэдэмэл оркестр дэмжэнэ.

Парад олон арбан жэл соо тогтоогдоhон заншалай өөhоор үнгэрнэ. Гэбэшье Московскэ гарнизоной сэрэгүүдэй баяр өөлололой жагсаалда манай ороной хүгжэлтын мүнөөнэй шатые элирхэйлэн харуулhан онсо тусгаар шэнэжэнүүдшье бии.

Урда урдын жэлнүүдэй ойн баярай hайндэрнүүдhэ энэ сэрэгэй парад ехэ илгаатай юм. Ороёдоол 220 сэрэгэй техникэ, 8197 хүнhөө бүридэhэн сэрэгшэдэй 16 полк улаан талмей дээгүүр үнгэрнэ.

Хэдэн жэл удаагуур стратегическэ ракетэнүүд Улаан талмай дээрэ үнгэрэгдэhэн парадай жагсаалда гаранагүй гэжэ тэмдэглэхэ өөhотойбди. Энэ хэдэа шэнэ политическэ бодомжын гэршэ болоно. Байгша оной Октябриин hайндэрэй урда тээхэнэ СССР-23 түхэлэй ядерна ракетэнүүд усадхагдаhан байгаа.

Совет Арми хүрдэн түрэгнөөр хубилагдажа, хүгжөөдэжэ байна. Тэрэниие нилээд ехэөр хороожо байhыень бүхы дэлхэй дээрэ халуунаар угтана. Ядерна буу зэбсэгүй дэлхэйн түлөө тэмцэхэ гэhэн КПСС-эй хэрэа шүгам хаана юрын хүсэлэн бэшэ, харин бодото хараа түсэб болоно бишуу. Оборонно комплексдо асари ехэ хубилалтануud боложо байна. Тиигэжэ тэрэ арадай ажахын эрилтэнүүдтэ, манай экономикын хэрэглэмжэнүүдтэ хубилагдана.

Нэгэдэмэл сэрэгэй өркестр Мавзолейн урдуур үнгэрэн гаргаа парадые түгэсхэбэ.

Жагсаалай hүр жабхаланта аялга хүгжэм аалида аалидаhаар замхана.

Гарти болон Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ пионернүүд баглаа сэсэгүүдые барюугба.

Ажалшадай жагсаал талмай дээрэ гаража ерэнэ. Юнэн hарын дүнгүүдээр социалис мүрысөөндэ шалгарhан районнуудай түлөөлэгшэд Москвагай туг доро жагсаалай эхиндэ дебшана.

Найруулан тодорхойлhон толи соо хэлэгдэhэнэй өөhоор, «демонстрация» хэдаа hанал бодолоо, хүсэл эрмэлзэлээ олониитэдэ харуулhан ушаг болоно. Революциин 72-дохи жэлэй ойн жэлдэ манай hанал бодол ямар гээшэб? Зүрхэ сэдьхэлдэмкай hайндэрэй баяр хальна гү? Мүнөө энэ асуудалда хүнгэхэн харюу олохонь хүшэр бэрхэшэлтэй бэшэ гү? Москвагай 110 мянга гаран хүн hайндэрэй жагсаалда гараа гээд хэлэжэ шадаха байнэбди. Олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараалгын табан жэл шахуу саг хадаа политическэ гэнэн хонгор ябедалые, бигдагуушалые зэйсуулан сарахадаа элбэг хүрэгэ болзор мүн. Хейшэ хэрэг хандаса зайсуулагдаа.

...Уряа лозунгнуудаар, оторгой еедэ хиидүүлhэн эдэб үнгэтэй шаарнуудаер, талмай дээрэ хүн зоной олороо гараалгаар hайндэрые саашадаа сэгнэхэ юм аалди? — гэжэ Октябриин революциин ойн hайндэрэй урда тээ парламентын сесси дээрэ хэлэгдэhэн байгаа. Ойн баярай өөhо заншалнуудлаа, үргэн ехэ бэлэдхэлhээ ерсехые, hайндэрнүүдээ зохёохы өөhоор үнгэргэхэ арга боломжо ажалшадта үгэхые депутадуудай нэгэн дурадхаа hэн. Угайдхадаа, манай Совет ороной мүндэлэн түрэhэн үдэрые...

СССР-эй арадай депутадуудтай хөөрэгдэбэбди. Юундэб гэхэдэ, эдэмнай мүнөө үедэ эгээл «моодсдо» ороо байhан хүнүүд бэшэ ха юм даа. Арадай hунгамалнууд обществын бүхы хүн зоной аша туhые элирхэйлэн харуулна, арад зоной hанал бодолые нэбтэрүүлгэ хубилган шэнэдхэлгэдэ үргэн ниитэ ажалшадые элсүүлэн хабаадуулна. Социализмын политическэ байгуулалтада манай профсоюзууд бодото тодорхой hууриие эзэлнэ, дээрэнээ зонхилон захиралгаhаа Ленинскэ комсомол сүлөөлэгдэнэ. Улаан олошоруулагдажа байhан hайн дуранай нэгэдэлнүүд бүтэмжэтэй hайн хубилалтануудые түргэдхэхын түлөө тэмцэнэ. Хубилган шэнэдхэлгын шухала зэбсэг болохо олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараагаар хэрэгселнүүд мүнөө олониитын эгээл үргэн ехэ hанал бодолые элирхэйлэн харуулна бишуу.

— Телекамерын объективээр мүнөөдэр та Улаан талмай ямар гэжэ харанабта?— гэзэг тележурналист А. Крутовта ханданабди. СССР-эй арадай депутат мүнөөдэр ажалай вахтада байна ха юм.

— hайндэрэй репортаж дамжуулгада хэдэн жэлдэ би хабааданаб. Хэрбээ үнгэрhэн жэлнүүдэй hайндэрнүүдые дурсаха болоо hаа, нимэ хуули болошоhон ушар харагдаха: политическэшье, экономическашье оршон байдалай орёо бэрхэшэлтэй болохо бүри Мавзолейн трибуна дээрэ зогсоhон хүтэлбэрилэгшэдэй энгэртэ алтан одонууд олон болодог, хэгсаал бүри баян, үлүүсэ шэмэглэгдэнхэй болодог, уряа лозунгнууд, хүгжэм дуун, сэсэгүүд, тиихэдэ саарhаар хэгдэhэн сэсэгүүд, олон байдаг болэй. Мүнөө илаатын элидхэлнүүд, хооhон тоо, баримтануud миин үнгэрнэгүй ха юм. Бүхы юумэн шанга, бүтэмжэтэй болоо. Тиигэбшье мүнөө микрофонтой болон камератай хүдэлхэнь hонин болсо гэшэ. Урдань хүнүүд «Ура!», «Мандаха болтогой!» гээд хашхараldaхе, уряа лозунгнуудые дэлгэхэ, элдэб гал туятай ба шуурэа абяатай түхеэрэлгэнүүдые тулхин ябуулха, тезд үнэн зуб юумэн эдэ бүгэдэндэ байгаагүй. Тезд тэрэ хаакаhаа бии болохо байгааб! Мүнөө баhал энеэлдэхэ үндэhэ баримта бага байна гээшэ. Жэлнай айхаб-тар бэрхэшэлтэй, элдэб үйлэ хэрэгүүд бидэниие доhоолоно. СССР-тэй 30 жэлдэ наймаа хэжэ байhан Британиин аралжаа наймаашан П. Мэйхьюе революционно hайхан дурлалаар үлүүсэ дүүрээ гэжэ яагаашье hаа hанахагүйш:

— Би теанадай зурхэтэй эхилэлнүүдтэ үнэн зурхэнhөө амжалта хүсэнэб. Мүнөө Советскэ Союзда оршон байгаа үе саг үнгэн бэшэ. Тиигэбэшье энэмнай зайлашагүй хуули өөhото ябадал болоно. Юуб гэхэдэ, аргалуулхын түлө түрүүн үбшэниие дабажа гараха хэрэгтэй бишуу. СССР-тэ хубилалта боложо шадаха гэжэ бэрүүн оронуудта урдань үсөөн хүн этигэдэг байгаа. Мүнөө хуушанай бодомжо үлүүлэн баримталдаг политигуud М. С. Горбачевой үнэн сэхэ ябадалда, политическэ шэнэ бодомжолго хадаа хубилган шэнэдхэлгын гүн үзэгы удха мүн болоно гэжэ этигэдэг болоо бишуу.

Колоннонуud дээгүүр КПСС-эй ЦК-гай Октябриин Уряануud зэдэлнэ. Энэ удаа тэдэмнай богонихонууд, гүн удхатай, обществын бодото байдалhаа үндэhэтэйнүүд. Иимэ хандалгануудай газетын бүхы хуудаhануудые эзэлдэг, тэдэниие бо-

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

Язовай хэлэhэн үгэ

Совет обществые али бүхы талаhаань шэнэдхэлгын үндэлөөндэ СССР-эй Арадай депутадуудай нэгэдэхи съезд айхаб-тар ехэ үйлэ хэрэг болоо. Демократи ба олондо нюултагүй мэдээсэлгые үргэдхэлгэдэ, эрхэ хуулита гүрэниие байгуулгада тэрэ шэнэ түлхисэ үгэжэ, хубилган шэнэдхэлгын эрьеэгүй байгыые найдамтайгаер хангаhан байна. СССР-эй Верховно Соведэ хуули зохёолгын эдэбхитэй хүдэлмэри эхилэнхэй.

Мүнөөдэрэй онсо шэнжэнүүд гэхэдэ, арадай ниитын-политическэ ба ажалай эдэбхиин ургалта, экономическа болон политическэ байгуулалтануудые бодотоорнь хубилгалга, ажахы эрхилэлгын шэнэ түхэл маягуудые ба онол аргануудые нэбтэрүүлгэ болоно. Миллион совет хүнүүд өөhэдынгээ хуби заяае, өөhэдынгээ хүсэл эрмэлзэлые, ороной-нгоо болон социализмын ерэздүйе хубилган шэнэдхэлгэтэй холбоно.

СССР-эй Арадай депутадуудай съезд дээрэ баталагдан абтаhан Совет гүрэнэй гадаадын политикын эшэ үндэhэн ба өөhо гуримууд дэлхэй дээрэ эхэ hонирхол татаhан байна. Тэрэ хадаа политическэ шэнэ бодомжолгын үзэлөөр нэбтэрэнхэй юм. Хүн түрэгтэнэй ниитэ хүсэл эрмэлзэлнүүдые харадаа амжалта туйлаха байhандаа этигэнэбди. Агуухэ Октябриин социалис революциин 72-дохи жэлэй ойдо зорюулагдаhан баяр өөлололой оршон байдал энээниие гэршэлнэ.

Бүхы юумэ — үнгэрхэдөө дүүргэгдэшэгүй юумэ бэлүүлхые найдуулhан уряа лозунгнуудые жагсаалшад дээгүүр, Улаан талмайе бүhэлжэ байhан байшан гэрнүүдэй нюур талада мүнөөдэр харахагүйш. Эдэнэй орондо бүхы хүчүүдтэ үнэтэй сэнтэй үгэнүүд харагдана: «Таряашадта—газар!», «Советүүдтэ — засаг!», «Арадуудта — амгалан байдал!». Агуухэ Октябриин уряа лозунгнууд мүнөөшье удха шанарэа гээгээгүй. Тэдэ социалис шэнэдхэлгын удха шанарые түхеөнэ.

Нүхэд **М. С. Горбачев, В. И. Воротников, Л. Н. Зайков, В. А. Крючков, Е. К. Лигачев, В. А. Медведев, Н. И. Рыжков, Н. Н. Слюньков, Э. А. Шеварднадзе, А. Н. Яковлев, А. П. Бирюкова, А. В. Власов, А. И. Лукьянов, Е. М. Примаков, Б. К. Пуго, Г. П. Разумовский, О. Д. Бакланов, А. Н. Гиренко, Ю. А. Манаенков, Е. С. Строев, Г. И. Усманов** гэгшэд Мавзолейн түбэй трибуна дээрэ гаража ерэбэ.

Эндэ совет сэрэгэй элитэ ехэ начальнигууд, олониитын түлөөлэгшэд байлсана.

Үглөөнэй 10 час.

Московскэ гарнизоной сэрэгүүд Улаан талмай дээрэ парадта зэлэ татаан жагсена.

Спасска башнинн курантнууд 10 час сохибо. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ-кандидат, СССР-эй оборонын министр армиин генерал Д. Т. Язов парадые командалагша генерал-полковник Н. В. Калининhаа рапорт абаад, сэрэгүүдэй урдуур ябажа, парадта хабаадагшадые hайндэрөөр амаршалаа. Удаань Д. Т. Язов трибунэда гаража, үгэ хэлэбэ.

Совет общественнэй ажабайдалай бүхы талануудтал адлаяр СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ хубилган шэнэдхэлгэ үргэдэнэшье, гүнэзэгырнэшье. Сэрэгүүдэй бэлэн байлга дээшэлүүлэгдэнэ, сэрэгшэдэй дүршэл шадабари нарижуулагдана hайжаруулагдана, сэрэгэй олснациональна коллективүүдтэ жаяг журам ба эмхи гурим шангадхагдана.

Коммунис партиие тойруулан коммунистнуудые, бүхы сэрэгшэдые саашадань нягтаруулан жагсааха зорилготойгоор КПСС-эй эзэлжээтэ XXVIII съездэ бэлэдхэл армиин ба флодой парторганизацинуудта эхилэнхэй.

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд совет арадай зохёон байгуулхы ажалые, социализмын түйлалтануудые hэримжэтэйгээр ба найдамтайгаар хамгаална, өөhэдынгээ бүхы ажабайдалые революционноор хубилган шэнэдхэжэ байhан оронсийнгоо аюулгүй байдалые гүйсэд дүүрэнээр хангана.

Ура!

• • •

«Ура!» хашхараан холо саагүүр эзэдэлнэ. Советскэ Союзай Гүрэнэй гимн эзэдэлнэ, артиллериин салют нэрнэ.

Олон жэлэй заншалай өөhоор, сэрэгэй-хүгжэмэй училищин курсантнууд түрүүлэн талмай дээрэ гараба. Тэдэнэй гүйсэдхэлэй аялга хүгжэмые нэгэдэмэл оркестр дэмжэнэ.

Парад олон арбан жэл соо тогтоогдоhон заншалай өөhоор үнгэрнэ. Гэбэшье Московскэ гарнизоной сэрэгүүдэй баяр өөлололой жагсаалда манай ороной хүгжэлтын мүнөөнэй шатые элирхэйлэн харуулhан онсо тусгаар шэнэжэнүүдшье бии.

Урда урдын жэлнүүдэй ойн баярай hайндэрнүүдhэ энэ сэрэгэй парад ехэ илгаатай юм. Ороёдоол 220 сэрэгэй техникэ, 8197 хүнhөө бүридэhэн сэрэгшэдэй 16 полк улаан талмей дээгүүр үнгэрнэ.

Хэдэн жэл удаагуур стратегическэ ракетэнүүд Улаан талмай дээрэ үнгэрэгдэhэн парадай жагсаалда гаранагүй гэжэ тэмдэглэхэ өөhотойбди. Энэ хэдэа шэнэ политическэ бодомжын гэршэ болоно. Байгша оной Октябриин hайндэрэй урда тээхэнэ СССР-23 түхэлэй ядерна ракетэнүүд усадхагдаhан байгаа.

Совет Арми хүрдэн түрэгнөөр хубилагдажа, хүгжөөдэжэ байна. Тэрэниие нилээд ехэөр хороожо байhыень бүхы дэлхэй дээрэ халуунаар угтана. Ядерна буу зэбсэгүй дэлхэйн түлөө тэмцэхэ гэhэн КПСС-эй хэрэа шүгам хаана юрын хүсэлэн бэшэ, харин бодото хараа түсэб болоно бишуу. Оборонно комплексдо асари ехэ хубилалтануud боложо байна. Тиигэжэ тэрэ арадай ажахын эрилтэнүүдтэ, манай экономикын хэрэглэмжэнүүдтэ хубилагдана.

Нэгэдэмэл сэрэгэй өркестр Мавзолейн урдуур үнгэрэн гаргаа парадые түгэсхэбэ.

Жагсаалай hүр жабхаланта аялга хүгжэм аалида аалидаhаар замхана.

Гарти болон Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ пионернүүд баглаа сэсэгүүдые барюугба.

Ажалшадай жагсаал талмай дээрэ гаража ерэнэ. Юнэн hарын дүнгүүдээр социалис мүрысөөндэ шалгарhан районнуудай түлөөлэгшэд Москвагай туг доро жагсаалай эхиндэ дебшана.

Найруулан тодорхойлhон толи соо хэлэгдэhэнэй өөhоор, «демонстрация» хэдаа hанал бодолоо, хүсэл эрмэлзэлээ олониитэдэ харуулhан ушаг болоно. Революциин 72-дохи жэлэй ойн жэлдэ манай hанал бодол ямар гээшэб? Зүрхэ сэдьхэлдэмкай hайндэрэй баяр хальна гү? Мүнөө энэ асуудалда хүнгэхэн харюу олохонь хүшэр бэрхэшэлтэй бэшэ гү? Москвагай 110 мянга гаран хүн hайндэрэй жагсаалда гараа гээд хэлэжэ шадаха байнэбди. Олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараалгын табан жэл шахуу саг хадаа политическэ гэнэн хонгор ябедалые, бигдагуушалые зэйсуулан сарахадаа элбэг хүрэгэ болзор мүн. Хейшэ хэрэг хандаса зайсуулагдаа.

...Уряа лозунгнуудаар, оторгой еедэ хиидүүлhэн эдэб үнгэтэй шаарнуудаер, талмай дээрэ хүн зоной олороо гараалгаар hайндэрые саашадаа сэгнэхэ юм аалди? — гэжэ Октябриин революциин ойн hайндэрэй урда тээ парламентын сесси дээрэ хэлэгдэhэн байгаа. Ойн баярай өөhо заншалнуудаа, үргэн ехэ бэлэдхэлhээ ерсехые, hайндэрнүүдээ зохёохы өөhоор үнгэргэхэ арга боломжо ажалшадта үгэхые депутадуудай нэгэн дурадхаа hэн. Угайдхадаа, манай Совет ороной мүндэлэн түрэhэн үдэрые...

СССР-эй арадай депутадуудтай хөөрэгдэбэбди. Юундэб гэхэдэ, эдэмнай мүнөө үедэ эгээл «моодсдо» ороо байhан хүнүүд бэшэ ха юм даа. Арадай hунгамалнууд обществын бүхы хүн зоной аша туhые элирхэйлэн харуулна, арад зоной hанал бодолые нэбтэрүүлгэ хубилган шэнэдхэлгэдэ үргэн ниитэ ажалшадые элсүүлэн хабаадуулна. Социализмын политическэ байгуулалтада манай профсоюзууд бодото тодорхой hуурие эзэлнэ, дээрэнээ зонхилон захиралгаhаа Ленинскэ комсомол сүлөөлэгдэнэ. Улаан олошоруулагдажа байhан hайн дуранай нэгэдэлнүүд бүтэмжэтэй hайн хубилалтануудые түргэдхэхын түлөө тэмцэнэ. Хубилган шэнэдхэлгын шухала зэбсэг болохо олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараагаар хэрэгселнүүд мүнөө олониитын эгээл үргэн ехэ hанал бодолые элирхэйлэн харуулна бишуу.

— Телекамерын объективээр мүнөөдэр та Улаан талмай ямар гэжэ харанабта?— гэзэг тележурналист А. Крутовта ханданабди. СССР-эй арадай депутат мүнөөдэр ажалай вахтада байна ха юм.

— hайндэрэй репортаж дамжуулгада хэдэн жэлдэ би хабааданаб. Хэрбээ үнгэрhэн жэлнүүдэй hайндэрнүүдые дурсаха болоо hаа, нимэ хуули болошоhон ушар харагдаха: политическэшье, экономическашье оршон байдалай орёо бэрхэшэлтэй болохо бүри Мавзолейн трибуна дээрэ зогсоhон хүтэлбэрилэгшэдэй энгэртэ алтан одонууд олон болодог, хэгсаал бүри баян, үлүүсэ шэмэглэгдэнхэй болодог, уряа лозунгнууд, хүгжэм дуун, сэсэгүүд, тиихэдэ саарhаар хэгдэhэн сэсэгүүд, олон байдаг болэй. Мүнөө илаатын элидхэлнүүд, хооhон тоо, баримтануud миин үнгэрнэгүй ха юм. Бүхы юумэн шанга, бүтэмжэтэй болоо. Тиигэбшье мүнөө микрофонтой болон камератай хүдэлхэнь hонин болсо гэшэ. Урдань хүнүүд «Ура!», «Мандаха болтогой!» гээд хашхараldaхе, уряа лозунгнуудые дэлгэхэ, элдэб гал туятай ба шуурэа абяатай түхеэрэлгэнүүдые тулхин ябуулха, тезд үнэн зуб юумэн эдэ бүгэдэндэ байгаагүй. Тезд тэрэ хаакаhаа бии болохо байгааб! Мүнөө баhал энеэлдэхэ үндэhэ баримта бага байна гээшэ. Жэлнай айхаб-тар бэрхэшэлтэй, элдэб үйлэ хэрэгүүд бидэниие доhоолоно. СССР-тэй 30 жэлдэ наймаа хэжэ байhан Британиин аралжаа наймаашан П. Мэйхьюе революционно hайхан дурлалаар үлүүсэ дүүрээ гэжэ яагаашье hаа hанахагүйш:

— Би теанадай зурхэтэй эхилэлнүүдтэ үнэн зурхэнhөө амжалта хүсэнэб. Мүнөө Советскэ Союзда оршон байгаа үе саг үнгэн бэшэ. Тиигэбэшье энэмнай зайлашагүй хуули өөhото ябадал болоно. Юуб гэхэдэ, аргалуулхын түлө түрүүн үбшэниие дабажа гараха хэрэгтэй бишуу. СССР-тэ хубилалта боложо шадаха гэжэ бэрүүн оронуудта урдань үсөөн хүн этигэдэг байгаа. Мүнөө хуушанай бодомжо үлүүлэн баримталдаг политигуud М. С. Горбачевой үнэн сэхэ ябадалда, политическэ шэнэ бодомжолго хадаа хубилган шэнэдхэлгын гүн үзэгы удха мүн болоно гэжэ этигэдэг болоо бишуу.

Колоннонуud дээгүүр КПСС-эй ЦК-гай Октябриин Уряануud зэдэлнэ. Энэ удаа тэдэмнай богонихонууд, гүн удхатай, обществын бодото байдалhаа үндэhэтэйнүүд. Иимэ хандалгануудай газетын бүхы хуудаhануудые эзэлдэг, тэдэниие бо-

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

...ын нилээл хото Улаан-Удын Соведүүдэй талмай дээрэhээ хэгдэhэн репортаж номерой 3-дахи нюурта үгтэбэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хотын ажалшад жагсаалай үедэ.

АЖАЛАИ БЭЛЭГҮҮД

Улаан-Удэ хотын Октябрьска районой ажалшад Агуу Октябриин 72-дохи жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдээр угтаба. Энэ ехэ hайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ районой ажалшад хоёрдохи hуури эзэлжэ, Советскэ районой hүүлээр жагсаалда дабшаха хүндэдэ хүртэhэн байгаа.

Байгша оной арбан hарын туршада районой бүхы промышленна предприятинууд бүрин хүсэд ажахын тоосооной, өөhэдөө өөhэдыгөө мүнгөөр хангалгын гуримаар хүдэлөө. Үйлэдбэри доторой ажахын тоосоон, арендын элдэб түхэл шэнжэнүүд саашадань хүгжөөгдэбэ.

Юhэн hарын хугасаа соо Октябрьска район дотор 659 миллион 88 мянган түхэригэй промышленна продукци үйлэдбэрилэгдөө. Энэнь нёдондо жэлэйхиhээ 31 миллионhоо дээшэ түхэригөөр үлүү ехэ болоно.

Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ 265 миллион 405 мянган түхэригтэ хүргэгдөө гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиhөө 27 миллион 336 мянган түхэригөөр ехэ болоно. Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ 10.3 процентээр дээшэлүүлэгдээ.

Предприятинуудай үйлэдбэриин-экономическа ажал ябуулгын дүнгүүдээр 56 миллионhоо дээшэ түхэригэй ашаг олзо абтаhан байха юм.

Нарин сэмбын комбинадай, Улаан-Удын гадар трикотаж хубсаhанай фабрикын, «Бурятмебель» нэгэдэлэй, мотоор бүтээлгын заводой коллективүүд түрүү hууринуудые эзэлжэ, жагсаалай манлайда дабшаба.

Юhэн hара соо районой барилгашад өөhэдынгөө хүсөөр 79 миллион түхэригэй подряда худэлмэри бэелүүлээ. 61 мянган дурбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд ашаглалгада оруулагдаа.

«Бурятмебель» нэгэдэлэй коллектив хоёр кварталай дүнгүүдээр 75 мянган түхэригэй гээгдэлдэ ороhоч байгаа hаа, продукциар хангаха үялгануудаа дүүргэхын түлө ехэ оролдолго гаргаhан байгаа.

Районой барилгашадай коллективүүдтэ арендэ подряд нэбтэрүүлэгдэжэ байна. Хүүргэ баридаг 34-дэхи отрядай, «Востоксибэлектромонтаж» трестын хабсаргалгын захиргаанай, «Бурятгражданстрой» нэгэдэлэй ДРСУ-гай коллективүүд ажахы эрхилэлгын шэнэ эрхэ байдалда жэгдэ hайнаар худэлбэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

БАМ АШАГЛАГДАХАНЬ

Арбан табан жэлэй туршада Эхэ ороноймнай хойто хизаар дайдада асари ехэ барилга хэгдэжэ, Сибириин суута Ленэ мүрэнэй эрьеhээ Амар мүрэн хүрэтэр 3.114 километр зайтай түмэр харгы баригдежа, hуурин, тосхонууд, станци, разъездууд, бүхэли хотонууд өрбэй бодобо. Арбан табан жэлэй туршеда хойто хизаар дайдеда үдэр, hүнигүй, үбэл, зунгүй, 50—55 градус хүйтэндэшье БАМ-ай барилгашад ажалэйнгаа эрэшые халташье hуладхаагүй.

БАМ-ай барилгада Эхэ ороноймнай область, хизаарнуудай бүхы союзна республикануудай, Москва, Ленинград, Харьков, Киев болон бүгад томо хотонуудай түлөөлэгшэд хабаадажа, бага бэшэ хубитаяа оруулаа.

Октябриин хубисхалай үлгы — Ленинград хотын барилгашад Байгалай хойто эрьедэ гоё hайхан хото бүхы социальна, соёлой комплекснууд-айнь бодхообо. Бурядай участогай барилгада Эстониин, Литвагай, Латвиин, Белоруссиин, Армениин, Азербайджанай ССР-нүүдэй түлөөлэгшэд хабаадажа, түмэр замай Кичерэ, Уоян, Ангоя, Янчукан, Таксимо станциннуудые бодхоohон байна. БАМ-ай барилгада дала гаран үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэд хабаадалсажа, богони сагай туршада харгын барилга дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаа.

Арбан хоёрдохи табан жэлэй туршада БАМ-ай барилга дүүргэхэ гэhэн шидхэбэри партиин XXVII съезд дээрэ баталагдаа бэлэй. Транспортна барилгашад энэ ехэ хараа зорилгонуудые бодотоор бэелүүлхын түлөө яhала оролдоо.

Байгша оной эхинhээ эршэтэ ажал орьёлон бусалжа, БАМ-ай hүүлшын объектнүүдэй барилга хурдан түргэнөөр хэгдэжэ эхилhэн юм. Бурядай участок дээрэ Ангаракан—Витим гэhэн 140 километрэй харгы электрижүүлэгдээ. Хойто-Муйын хаданнуудай дундуур табин зургаан километр зайтай түмэр харгы баригдаа. Энэ ехэ барилгада «Нижнеангарсктранстрой», «ЗапБАМстроймеханизация», «Востоксибэлектротехмонтаж» болон бусад дүшэ гаран эмхиин худэлмэришэд хабаадажа, эршэтэ ажалаараа шалгарба. Байгша оной ноябриин 1-дэ СССР-эй транспортна барилгын министрэй орлогшо, «БАМтрансстрой» нэгэдэлэй начальник Е. В. Басин, СССР-эй Зам харилсаанай министерствын түлөөлэгшэ С. Д. Ишутин гэгшэд БАМ-ай Ангаракан — Чара гэжэ участогта hүүлшын объектнүүдэй барилгын түхэй документда гараа табижа, бэе бэеэ амаршалба. БАМ-ай харгыгаар ашаатай поезднуудые ябуулха арга олгодобо. БАМ-ай барилгые тушаан абаха Гүрэнэй комиссиин түрүүлэгшэ С. Д. Ишутин, комиссиин гэшүүд БАМ-ай барилгын шанарта hайн сэгнэлтэ үгэhэн байна.

— Бидэ хоёр миллиард түхэригэй объектнүүдые тушаан абаабди. Эдэниие бултыень ашаглахаар бэлэмди,— гэжэ Северобайкальскын түмэр замай отделениин начальник В. Д. Кутузов мэдүүлбэ. Ойрын үдэрнүүдтэ БАМ-ай харгыгаар хүндэ ашаатай локомотивууд түерэн гүйлгэлдэхэнь.

К. ЖАМЬЯНОВ,
манай тусхай корр.

hАЙН ҮЙЛЭ ХЭРЭГҮҮД

Агуухэ Октябриин социалис революциин ойн баярые угтуулан энэ жэл манай Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэй нарин сэмбын комбинадай коллективтэ hайн үйлэ ушарнууд олон байба. Эрхим шанартай сэбэр hооhон бүд нэхэжэ гаргаhанайнгаа түлөө комбинадаймнай 25 худэлмэрилэгшэд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шанда хүртөө. Ороной текстильнэ промышленностиин предприятинуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ хоёрдохи, районой завод, фабриканууд сооhоо түрүүлжэ, партиин обкомой, райкомой дамжуулгын Улаан тугуудаар шагнагдаhан комбинадаймнай коллектив хубисхалай hайндэрэй жагсаалда Октябрьска районой ажалшадай колонные толгойлон гараха эрхэдэ хүртөө. Үрэ бүтээсэгэйгээр, шударгы hайнаар хүдэлhэнэйнгөө ашаар иимэ эрхэдэ хүртөө гээшэ. Үнэхөөрөө байгша оной эхинhээ коллективнай яhала урмашама дүнгүүдые түйлаа.

Ажахын тоосооной гуримаар худэлдэг предприятиин худэлмэриие тодорхойлдог гол дүн баталhан хэлсээнэй өөhоор продукци худалдаха түсэб hара бүри сүм бэелүүлэгдэнэ. Үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 6.3 процентээр үлүү бүд нэхэгдэhэн, 3,9 процентээр ехэ нооhон угаагдаhан байха юм. Мүн түсэбhөө гадуур 3,8 миллион түхэригэй арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараан худалдагдаа. Тиигэжэ нилээн ехэ ашаг олзо абтаhан байна. Агуу Октябриин 72 жэлэй ойн баярые угтуулан үргэн дэлгэсэтэйгээр дэлгэрhэн социалис мүрысөөн иимэ эндэр дүнгүүдые түйлаха хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлээ. Олон худэлмэрилэгшэд абаhан үялгануудаа ажалатай дүүргэжэ шадаа. Онсолходо, 17 хүн арбан хоёрдохи табан жэлэй, 89 үн дурбэн жэлэй түсэбтэ даабариие сүм бэелүүлhэн байха юм.

Мүн залуушуулые hурган хумүүжүүлхэ хэрэгтэ горитой енхарал хандуулагдаха өөhотой. Цехэй бүхы худэлмэрилэгшэд шахуу залуушуулые худэлмэридэнь дадхаан hургадаг. Басагадай мэргэжэлдээ хүсэд hурахын түлө хахад жэл хэрэгтэй юм. hүбэлгэн басагад хоёр, гурбан hарын үнгэрhэн хойно халаанай даабари дүүргэжэ эхилдэг. Комбинадта худэлхэ үедөө 12 басагадые утаhа эзэргшын ажалда hургааб. Тэдэнэр бултадэа цехтээ ажаллажа байна. Минии hургаhан Ирина Ванчиковагай «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэhэн конкурсдо түрүүшын hуури эзэлжэ гарахадань омогорхоо бэлэйб.

Э. ШОБОЕВА,
**нарин с

ОКТЯБРИИН ХАРАА ШУГАМ— МАНАЙ ШЭЛЭҺЭН ТҮҮХЭТЭ ХЭРЭГ

(Түгэсхэл. Эхиннинь 1-дэхи нюурта).

дожо үзэхэ саг үлеедэггүй, ажалда хабаа багатай, олон үгэтэй хандалгануудай саг үнгэрэн ошоо. 1918 ондо, революциин нэгэдэхи жэлэй ойн урда тээхи Октябриин хандалга һанаад үзэел. Тэрэнэй нэрэ гэнэн хонгоршье һаа, революционно уе сагай удха өөр дээрээ даабан байдаг: «Октябриин һайндэрэй уряануд болон үгүүлэлнүүд». Гэнтэ боложо тудаа гү, али уе сагай эрилтэ болоо гү—1918 болон 1989 оной уряануудай тоо адлирхуу—17-16 байха юм.

Мүнөөдэр манай Октябриин эхин уряануудтал адлаар, «Нүхэдүүд! Хубилган шэнэдхэлгэ—Ленинэй агуухэ хэрэгэй, Октябриин хэрэгэй үргэлжэлэл мун! Обществын ажабайдалай бүхы талануудые шэнэлэлгын түлөө революционно эршэ хүсэтэйгөөр бата этигэлтэйгээр тэмсэгты!» гэһэн хандалга суурьатана.

Талмай дээрэ Москвагай Калининай нэрэмжэтэ машина бүтээлгын заводой колонно гараба. Энэ оной январь һарганаа, предприятиеа энэ коллективэй арендэдэ абаһан сагһаа хойшо, эндэ үйлэдбэриин хэмжээн 8 процентээр үргаа. Материальна нөөсөнүүдые горитойгоор арьбалалгада ажал хэрэгтээ эзэн өһоор хандалга эли харагдана, харин энэмнай еерынгее эдлэхээндэ заводой олзо доходые 37,5 процентээр ехэ болгоһон байна бшуу. Ажахы эрхилэлгын шэнэ эрхэ байдалда дамжан оролго худалмэришэд болон инженернүүдэй олзо оршодошье нүлеелее: дунда эзргын салин хүлһэн 28 процентээр дээшэлээ.

Москвагай 800 гаран предприятинууд мүнөө ажахын тоосооной, өөнэдыгее өөнэдынгее мүнгөөр хангаха гуримаар, өрөндөө подрядаар худалжэ байнхай. Зарим заводууд болон фабрикануудта гүрэнэй зөөри кооперативна зөөритэй амжалтатайгаар тааруулагдан хэрэглэгдэнэ.

Хубилган шэнэдхэлгын амжалтын шидхэхы арга нүхэсэл гэхэдэ, ажал, политическэ үндэр мэдэрэл, худалмэришэдэй эдэбхи болоно гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Уряануд дотор тэмдэглэгдэнхэй. 72 жэлэй туршада үйлэдбэри дээрэхи хэрэгэй түлөө тадэнэй хиналта хангагдажа шадагдаа гэхэш гү? Энэ асуудал Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ автозаводой слесарь, СССР-эй арадай депутат Д. Иовлевтэ табигдана:

— Октябрьда эрилтэ табиха гэхэш ямаршье үндэһэгүй ябадал. Бидэ революци хэгшэдэй зэмээр бэшэ, тэрэнэй нангин зорилгонуудай ашаар бэшэ, харин тэдэнние хазагайруулһанай эсэхтэ мүнөөнэй байдалда ороо гэхэшэби. Энэ муу байдалай түлөө харюусалга В. И. Ленинэй нүгшэнэй һүүлээр ороние хүтэлбэрилэгшэд дааха өөтой. Ашаг үрэ—зөөриин болон ажал эмхидхэлгын эл-дэб түхэлнүүдэй таарамжатай байлгые сэгнэхэ гол эрилтэ мун болоно. Тезд гүрэндэ хэдэн миллиардын олзо оруулха аргатай ухаалан зохёолгын дурадхатнуудые бидэнэй хэдэн арбаад жэлдэ нэбтэрүүлдэггүй байхэда, ямар ашаг үрэ тухай хөөрэлдөөн болохо өһотойб? Манай үетэнэй үүргэ, СССР-эй мүнөөнэй Верховно Советэй уялга гэхэдэ, Октябриин эрилтэнүүдэй ажамидаралта хүсые харуулхэ. Ленинэй хүсэл бодолнуудые бодото хэрэг болгохо ябадал мун.

Кремлиин хана дээрэхи союзна республикануудай гербнүүд болон Сенатска башни дээрэхи СССР-эй герб КПСС-эй ЦК-гай һүүлшын Пленум дээрэ саашань хүгжөөгдэнэн национальна политикын ленинскэ гол өөнуудые элирхэйлэн харуулна.

Тэджикистанай Кинематографистнуудай холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь, СССР-эй арадай депутат Д. Худоназаров иигажэ хэлэнэ:

— Ноябриин 7—бидэнэй хүн бүхэниие бага балшаг маһаннаа үдэшэжэ ябаа үдэр болоно гээшэ. Намда, Памирта түрэһэн хүндэ, мүнөө энэ хадата хизаарые ороной дээдын хуули гаргадаг зургаанда түлөөлжэ байһан хүндэ, энэ үдэр нангин удхатай: 1917 оной революциин интернациональна дүлэн миниишье хизаарта эрхэ сүлөө асараа ха юм. Элдэб жэлнүүдэй манай орон дотор үзэгдэнэн бүхы хохидол гашуудалые миниий арад баһал хубаалдадаг байгаа. Тэрэниие бүрин гүйсэд, едаг хүрэтэрнь дуулһан хүлөөн абаһан миниий түрэлхидтэ энэмнай ехэ һайндэр байгаа, тиимэнээ тэрэнэй миниий хүүгэдтэшье, тэдэнэй хүүгэдтэшье һайндэр зандаа үлэхыень би өхэтэ хүсэнэб гэжэ би мүнөө хэлэхэ аргатайб. Юуб гэхэдэ, революци миниий түрэлхидые дундада зуун жэлнүүдэй харанхы мунхаг байдалһаа сүлөөлөө ха юм. Бидэ мүнөө хүшэр хүндэ сагта ажаһуунабди, эзримдаа элдэб бодолһоо унташьегүй һүниие дабаха саг тудана. Тиигэбэшье энэмнай албадагдаһан социализмһаа бодото демократиин социализмда орохо, өөнэдынгее эхин үедэ бусаха эрьелтын саг гэжэ би тоолоноб. Энэ үе сагые эгээл бага гээлтэ хоролтотойгоор бидэнэй дабаха гээшэ шухала. Манай ехэ гэрые зандань үлеехэ, харин тэрэниие национальна байранууд болгожо хубаарилхагүй гээшэ шухала.

...Жагсаалшадай урасхал дабшаһан зандаа. Ороной гол талмай дээгүүр Москвагай шинна заводой, гуталай «Заря» нэгэдэлэй, нислэлэй бусад предприятинуудай ажалшад алхалнад. Манай экономикодо үзэгдэжэ байгаа дамжан оролгын орёо бэрхэшээлэтэй оршон байдалда тэдэ ехэ түсэбүүдээ, хэлсээтэ уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай. Шэнжэлгын ба конструкторска түбүүдэй худалмэрилэгшэд гаранна. Тэдээнһээ эрдэм-техникын дэбжэлтэ хүгжэлтын эршэ дэлисэ ехэтэ дулдыдаха байна ха юм. Мавзолейн трибунын урдуур соёлой ажал ябуулагшад, элүүрые хамгаалгын ба арадай эрдэм һуралсалай худалмэрилэгшэд, алба хаагшад, Москвагай дээдэ һургуулинуудай студентнэр алхалан гаранад.

«Парти — олондо мэдээсэлгэ, хөөрэлдөөн, үгэ булялгүй хүтэлбэрилэгшэд болодог гээшэ. Сергей Зайганов хоёрдохи бүлэгтэнь ороно. Думуухэн, даруухан зантай, гэбэшье тодо үнэн шидхэбэри абахадаа бэрхэ. Бэшэнэйнгээ һанамжануудые гүйсэд шагнаһанай удаа байдг гээд лэ лаб, эгээл мэргэн шидхэбэрээ хэлэдхихэ. Гушан жэлэй ажалай намтартай Н. В. Козулин энээнэй урда бригадир байһан юм. «Мавайш саг үнгэрэн үнгэрөө. Дүрбэ-табэн класс эрдэмтэй зон юу биреһабибди даа, Сергей матэ мэдэсэ һайтай, эрдэмтэй номтойшуул лэ мүнөө бусадые толгойлхо өһотой» гээд тэрэ хэлээ һэн.

Өөр тухайгаа хөөрэжэ үгыт гээд Сергейдэ хандабаб. «Намтарниш гэжэ даа, нейруулаг бэшээ һаа, альганай зэргын сеарһан дээрэ багташаха. Бага наһаамни ой модон соо үнгэрһэн юм. Баргажанай районой Гусиха поселогто үдэһэн хүм. Гоёл һэн даа, набша намаагай хангал соо. Тайгын горход хаһьялха... Харин мүнөө... Бригадаарга городһоо 25 модоной зайда оршодог Пыхта гэжэ газарта амархаяа ошогшо һэмди. Һүүлэй үедэ тэндэхи хадын горхонууд хаташоол, уһа абажа ошоогүйдэ аргагүй. Агаар, уһан тухайгаа анхаһай бодохо аад, алдаабди,— гээд, бодолгото болоно.

Улаан-Удын лесотехникумэй промышленна граждан бэриллгын отделени дүүргэдэ, «Жилгражданстрой» трестын бариллга-хабсаралгын 1-дэхи управленидэ Сергей ажалэйнгаа намтар эхилһэн юм. Өөрсэ шэглэлтэй бригадада ороо һэн. Мрамор, гранит, туф гэхэ мэтэ материалнуудые хэрэглэн, гэр доторой, газаа тэлын шэмэглэл хэдэг, гоё угалзатай шала дэбдидэг байбэ. Анхаһай механик болохо хүсэлтэй ябаһанаа хуби заяанайнгаа иигэжэ эрьеһэндэнь тэрэ оготошье гомдолгүй. Гансал дадаһанай, дүрэлөө, нүгее талаһаа абаад харабал, ой модон соо ажаһуудаг аад, саад, һургуулинуудта бетон шала дэбдихэ гээшэ хайшаабэ? Өөнэдынгее нөөсэнүүдтэ эзэн болсо һаа, иимэрхүү асуудэлнууд шидхэгдэхэ һэн ха. Тимлюйн цементнэ завод республика дотор бии, теэд цемент саг үргэлжэ дутадажа байдаг. Дам саашань харахада, зөөим кооперативуудай ажал ябуулга гуримшуулхаар хэмжэнүүд юундэ абтанагүйб? Жэшээнь, 1 тонно цемент заводһоо 22 түхэригөөр худалдажа абаа һаа, кооперативһаа 56 түхэригөөр абамаар. Яахаб, өхөөр дутадахадань, жэжэ бужа худалмэринуудтээ абаналди деа гэнэ бэрилгашад.

Гахэнээ эхилээд һанамжанууд хойно хойноһоо үлхэлдэн нуберина. Яршаагай яряан мэтээр бэшэ, үндэһэтэй, үнэншэмеер баримталнад. Ажал тээшээ хөөрэлдөөмнай эрьенэ.

— Хүтэлбэрилэгшье һунгаха тухай юун гэжэ бодоют? —гэһэн асуудал табинаб.

— Мэргэнээр һунгаа һаа, һайн аеб даа. Трестые эрхилэгшэ А. Ф. Абрамовые һунгаа һэмнайбди. Теэд хэрэгтэй, үгыншье газэртэнь һунгаха гээшэ ямар юм. Манда бригадираа шэнээр һунгаагты гээ һаань, Сергейтээл дахин шэлэхэбди.

— Сергейтэй адли хүн олдохогүй гээшэ гү?

— Үгы. Ондоо хүн хэрэггүй. Эмхидхэхэдээшье, мандаа хандахадаашье, хамгаалхадаашье бэрхэ. Амаралтада гарахадань, уйтай байгша. Материал хомордошохо, үгы һаа чертеж-зураг-туудаа бүрүү тайлбарилаад зобохош.

— Тандаа нэгэтэшье һаа хэрэгыгэр хандаа һэн гү?

— Үгы. Тиигээшье һаань, хэлээд, ойлгуулаад үгэхэбди. Нүхэдөө ха юмбиби.

Бригадын гэшүүдэй олонхинь бригадиртаяа адли гуша гарамгай наһанай, шогтой зугаатайнууд. Бариллгын хэрэгтэ саанаһаа шадабаритай, уран хүнүүд бии гээшэ гү гэжэ һонирхоходомни, С. Н. Зайганова, В. П. Соловьевые нэрлэнэд. Ухамайлан бодомжолхо һонор ухаан, уран нарин шадабари нэгэдэхэдээ, бүрин түгэс мэргэжэлтэй, совхозуудые тэмдэглэнэ.

«Коммунизм» колхозой... ряа хуряалгын бригадаяан ургаса хуряажа... байна. Бухыдее 51064 га ороохон хуряагдажа... хэнһее 18.1 центнер... абтаба. Энэ ажахын Р. Жаповай арендэ бригадаг... гергдөөн полинууд... 26407 центнер тарыа суг... эрхим дүн түйлаба.

Гадна энэ ажахын Х... шуунай һу һаалиин... һаалишад районойнгоо... лиин фермэнүүдэй дун... гэрһэн социалис мур... түрүү һуриннуудай... лээ. Һаалишад В. И. П... А. Ц. Жамьянова, Н. М... рова гэгшэдые энэ... дэглэмээр.

«Дружба» колхозой... нишон Б-Д. Э. Ринчин... жэлэй туршада ажалы... дун түйлаже, районой... нишодой дунда эр... Б-Д. Э. Ринчиновэй... бүлын коллектив гүй... малай үбэлжэлгэдэ... юм. Эдэнэр өөдэ... сеер 800 центнер... тай үбһэ абахэй.

Районой ажахынуу... риин 7-ной һайндэрэ... лагдаһан баяр өөдө... лаанууд үнгэргэдэ... түрүүшүүл урмашуу... тинхэдэ уран һайма... тивуудэй концертуу... даһан байна.

Д. ГО...

ХУБИСХАЛАЙ ҺАЙНДЭР—БУРЯАД ОРОНД...

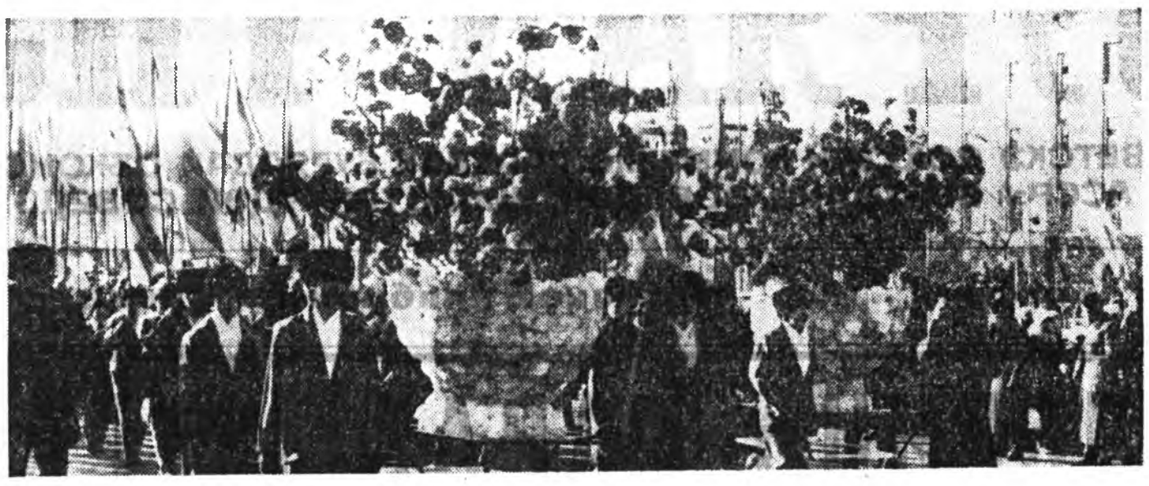

Ноябриин 7. Улаан-Удын Советүүдэй талмай дээрэ.

ХОРИ

Агуухэ Октябриин социалис революциин 72 жэлэй ойн баярые районой ажалшад эрхим бэлэгүүдтэйгээр угтаһан байна. Промышленна предприятинуудай дундаһаа Хүрбын, Дээдэ-Удын леспромхозуудай, Хориин ой модоной ажахын, районой типографиин коллективүүд үндэр дүнгүүдтэйгөөр энэ үдэртэ хүрэжэ ерээ.

Гүрэндэ һу мяха, нооһо, үндэгэ, хартаабха түшаалгаар түсэбтэ даабаринууд дүүргэгдэнхэй. Энэ хэрэгтэ Удын, Дээдэ-Тайлсын, Хүлэй, «Георгиевский» совхозууд хубитаяа өгөөр оруулаа.

— Районой һаалиин фермэнүүдэй дундаһаа Дээдэ-Тайлсын совхозой Доодо-Голой фермын коллектив ажалай үндэр дүнгүүдые түйлаба. Эндэхи һаалишадай дундаһаа М. И. Гарист арбан һарын дүнгүүдээр үнэн бүриһее 31.57 килограмм һу һаажа, эрхимлэһэн байна. Хөрин Н. Хасанова, Г. Жамсуева, Е. Цыбенова, С. Цырендоржиева гэгшэд ноябрь һарын эсэс болотор 3000-най клубай гэшүүд болохо хүсэлэнтэй,— гэжэ районой түб нууринай соёлой байшан соо болоһон ойн баярта зорюулагдаһан суглаан дээрэ партиин райкомой секретарь Р. Т. Казаковэ элидхэл хэлэдэ, тэмдэглээ һэн.

Районой ажалшад Агуухэ Октябриин социалис революциин ойн баярта зорюулагдаһан һайндэрые үндэр хэмжээндэ үнгэргэбэ.

Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

МУХАР-ШЭБЭР

Ноябриин 7-ной һайндэртэ зорюулагдаһан жагсаал үглөөнэй 11 сагһаа эхилбэ. Үнэгэтэ туг, шаарнуудаар, уряануудаар шэмэглэгдэнэн нууринай үйлсеер түрүүлэн Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулиин һурагшад, багшанар алхалба. Тэдэнэй дунда багша-новатор В. Г. Яковлев ябалсаа. Тэрэнэйл хүсеер Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулида түрүү онол арганууд хэрэглэгдэдэг, һургуули республика дотор суурхадаг болоо ха юм. Тэдэнэй удаа тоһоной заводой худалмэришэд үрэ, тугуудаар гоёгдоһон жагсаалда омогорхол дүүрэн алхална. «Хубилган шэнэдхэлгэ нэбтэрүүлжэ байһан Коммунис партида алдар солоі» гэнэн уряа байд гээд лэ эдэлээ. Хоёр мянган хүн зоной жагсаһан колоннодо дайнай ба ажалай ветерануд харагдана. Жагсаалай удаа эмхидхэгдэнэн митингын үедэ дайнай ба ажалай ветеран Ф. Д. Шолохов үгэ хэлэнэн байна. Эндэ дунда һургуулиинхидэй түлөө багша Т. И. Крупенникова Агуухэ хубисхалай асарһан баяр, жаргал тухай тэмдэглэбэ. «Коммунизм» колхозой ахамад агроном С. Д. Унич ажахынгаа коллективэй үндэр дүнгүүдые түйлаһан тухай сонсохобо. Удаань Мухар-Шэбэрэй райгүйсэдкомой туруулагшэ С. Н. Баиров һайндэрөөр ажалшадые амаршалһан байна.

И. МИРОНОВ,
партиич райкомой үзэл сурталай таһагые даагша.

КАБАНСК

Бүхы коллективүүд үглөөнһее хойшо өөрьнгее эмхи зургаанай байшангай хажуудa сугларжа, нууринай түб талмай тээшэ алхална. Жагсаалай турүү эзэргэдэ Кабанскын шубуунай фабрикын, Байгалай туршалгын-үйлэдбэриин ажахын, Кабанскын районой ойн ажахын, хүн зоной эрилтые хангадаг районой үйлэдбэриин управлениин коллективэйхид алхална. «Коммунис партида алдар солоі» гэнэн уряа хэдэн мянган хүн зоноор дамжэгдэжэ, холын зайда соностоно.

Демонстрациин һүүлдэ эндэ митинг үнгэргэдэжэ, харгы бэриллгын 3-дахи управленидэ, хилээмэнэй 8-дахи заводто, Тимлюйн цементын заводто, эдеэ хоолой Каменскын трестдэ, худалдаа наймаанай Тимлюйн эмхи зургаанда, Кабанскын шубуунай фабрикэда байгша оной 3-дахи кварталай дүнгүүдээр дамжуулгын Улаан-Удын түүрүүд бүрүүлэгдөөбэ. «Ажалай түрүүшүүлдэ алдар солоі» гэнэн уряануд хаа-хаанагүй эзэдэлээ. Алим жэмэсэй завод мун лэ һайн үрэ дүнгүүдые түйлаа.

Иимэрхүү һүр жабхаланта жагсаалнууд Бабушкин хотото, Каменск, Селенгинск, Выдринэ, Байгал-Худэра нууринуудта болобо. Эдэ нютагуудта ажаһуушад Эсэгэ ороо хамгаалгын Агуухэ дайней үедэ баатарай үхэлөөр унаһан сэрэгшэдэй хүшөөнүүдтэ баглаа сэсэгүүдые тебэ.

Г. КАРПОВ,
партиин райкомой үзэл сурталай таһагай партийка эмхидхэгшэ.

СЭЛЭНГЭ

Сэлэнгын районой промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай ажалшад социалис мүрысеө үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрүүлэн, үрэ бүтээсэтэйгээр худалжэ, Агуухэ Октябриин социалис революциин 72 жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдтэйгээр угтаба. Районой промышленна предприятинуудай дунда дэлгэрһэн мурысеендэ Сэлэнгын леспромхозой коллектив эрхимлэжэ, районой Хүндэлэлэй дэбтэртэ орулагдаа. Ажахы эрхилэлгын шэнэ эрхэ байдалда ороһон тус коллектив байгша оной эхинһээ амжалтатай худалнэ. Баталһан хэлсээнэй өөһоор продукци худалдахэ түсэбее һара бүри дүүргэнэ. Бүхыдее жэлэй эхинһээ 1785 мянган түхэригэй продукци хэрэглэгшэдтэ эльгээһэн байна. Тиигэжэ ашаг олзо абахэ түсэбее 17 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Энээнэй ашаар коллективэй социальна зорилгонуд урагшатай дүүргэгдэнэ. Байгша оной туршада 2 бүтэн бэйхэ бэйрын дунда гэр бариже, ашаглалгада тушаагаа.

Холбоолжоной нүүһэнэй үүрхэйн коллектив жэлһээ үлүүтэй саг соо ажахын тоосооной гуримаар ажаллана. Энэ түрүү гуримда ороохоо, үйлэдбэриин хүсэнүүдые дүүрэнээр хэрэглэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха хэрэгтэ горитой анхарал хандуулна.

Тиин энээнэй ашаар ашаг олзо ехээр абаа бшуу. Жэшээлхэдэ, 9 һарын түсэбһее гадуур 884 мянган түхэригэй ашаг олзо абаһан байха юм. А. К. Шевченко, А. С. Филиппов, Н. И. Воробьев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаденууд үүрхэй дотор дэлгэрһэн мүрысеендэ түрүүлнэ.

Һу һаалиин фермэнүүд соонһоо Карл Марксин нэрэмжэтэ колхозой Дээдэ Юреегэй фермын коллектив бүтээсэ ехэтэй ажалаарва шалгарна. Һу һааха һарын түсэб 122 процент, нэгэдэхи сортын һу гүрэндэ тушааха даабари 100 процент дүүргэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхеда, һаамхай үнээн бүриһее һу һаали 53 килограммаар дээшэлүүлэгдээ.

Иигэжэ районой предприятинуудай, худее ажахынуудай коллективүүд агуу Октябриин һайндэрые ажалай амжалтануудтайгаар угтажа, алдар солоёо дуудуулба.

С. АЮШЕЕВ.

ЯРУУНА

Агуу Октябриин хубисхалай һайндэрые Яруунын районой ажалшад ажалай үндэр амжалтануудаар угтаба.

Мал ажалай продукци үйлэдбэрилгэ элбэжүүлхын, гүрэндэ худалдалгые саг соонь баелуулхын тула районой ажахынуудай дунда далгэрһэн социалис мурысеенай манлайда «Юбилейный» совхозой ажалшад дабшана. 3-дахи кварталай дүнгөөр тус совхоз гүрэндэ һу тушаахе түсэбее 122 процентэ, м... —107, нооһо —109 процентдэ хүргэжэ, КПСС-эй райкомой, райсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туугаар, дипломоор шагнагдаһан байна. Ажахынгаа үйлэдбэриин заоим һалбарие хүгжөөн, үндэр амжалта түйлаһан «Дружба», «Коммунизм», «Победа» колхозуудые, Иисэнгын, Яруунын, Тулдуунай, Нарнэй түсэб-захилайнь... шье бэрхэтэй болоно...

Үнгэрэгшэ жэлэй... хитэй сасуулхэда... нууд (Бэшүүрэй, Зэ... хаанай районуудаа... лэй үедэ һу худалда... шэлүүлжэ байна. Х... дондо октябрь соо... ган тонно һүнэй тушаа... байгша оной эхэ... рэнь 11.2 мянган то... гэгдее. Мухар-Шэбэ... риин, Баргажанай ра... үе соо һу худалдагд... дэшэлүүлжэ шадаа. Х... хэдэнь Эздын райо... октябрь соо 1040 то... шаабаа һаа, үнгэрэ... ороодоо 896 тонно... ной заводто орулаг...

Тэрэшэлэн нёдо... үеынхиһее олон т... нооһон тушаагдаһан... түсэб үшөөл дүүргэ... нии нүрэг үсхэбэрилэ... онуудай зургаанинь... рэндэ худалдаха т... дүүргэгдэнэ байнаар.

Үблэжэлгын эхинэ... ольбон хүйтэй хэ... һа малые һайнаар... зубөөр бэлшээжэ, ... энь эрид дэшэлүүл... тон шухала. Гэбэ... ажахынуудай үбһэ... маабди гэдэ, мүнө... һу һаалиин үнөөдө... ха өөтой малые... рын бэлшээри руу... хань яашье хулиса... малые эгээл энэ... эдеэлүүлэгүй һаа, ... са тураха. мууда... маеэ доошолуулга...

РЕСПУБЛИКЫН АЖАХЫНУУДАЙ МАЛ АЖАЛ... ПРОДУКТНУУДЫЕ ГҮРЭНДЭ ХУДАЛДАХА ТУС... ХЭР ДҮҮРГЭЖЭ БАЙҺАН ТУХАЙ
1989 ОНОЙ НОЯБРИИН 1-нэй МЭДЭЭН
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Районууд	Мяхан	Һүн	Үндэ...
Ахын	106	100	—
Кабанскын	99,7	99	76
Хориин	99	82	102
Загарайн	95	92	194
Хурамхаанай	94	84	—
Тарбагатайн	94	100 4	—
Ивалгын	92	97.7	—
Бэшүүрэй	91	87	—
Баунтын	89	122	—
Сэлэнгын	88	96	—
Мухар-Шэбэрэй	86	92	—
Яруунын	84	91	—
Гүрибайкалиин	83	89	—
Захааминай	83	89	—
Эздын	82	91	—
Хойто-Байгалай	81	102	—
Баргажанай	80	95	—
Хяагтын	78	67	—
Хэжэнгын	70	91	—
Түнхэнэй	70	78	—
Республика бүхыдее	83	93	84

АГ...

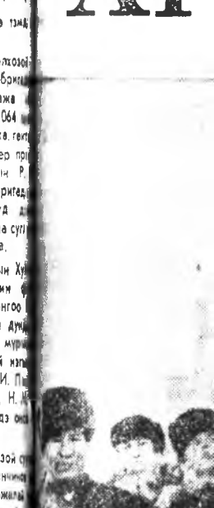

БАРГАЖАН...

Агуу Октябриин ... һайндэрэй баяр зуг... зорюулагдаһан суглаа... оной ажахы, предп... даар үнгэрбэ. Найдвар... рай суглаан районой ... Хилганын, Карл Марк... рэмжэтэ колхозуудай... дэжэ, «Агуухэ Октябр... хуби заяанда» гэнэн ... нүүдые колхозой пр... түрүүлэгшэнэр Ю. Б. ... Б. Б. Ринчинов, А. Б. ... гэгшэд хэлэн байна. М... дэрэй суглааануудта бо... гажанай совхозуудта, ... най модной комбина... коллективуудай дунда ... дэжэ, ажахы, предп... дай хүтэлбэрилэгшэд, ... на организациинуудай ... тарьнар А. Ф. Ушаков... Огибалов болон бусад ... хэжэ, коллективэйнгээ... һэн үе соо хэзээ ... согсолһон байха юм.

Районой бүхы ком... тэ ойн баярай суглаа... үнгэрэһэн үе соо хэзээ... лай дун согсологдоно... хи зорилгонуудта таб... ха юм.

Байгша ондо райо... хынуудай таряашад... са хуряажа абаһанд... Тиимэһээ үбһэ, тэм... хуряалга дээрэ шал... рүүшүүл һайндэрэй ... рэ грамотануудаар ... ба, тэдэнэртэ бэлэг... лэгдаба.

Л. ЦЫРЕМ...

«ОНДОО ХҮН ХЭРЭГГҮЙ»

Очерк

...Урда үдэрынь трестын парткомой секретарь А. К. Малиновскидо хонходобоб.

— Анатолий Кириллович, РСФСР-эй габьяата барилгашан Доржи Цыбикович Цыбиковтэй уулзаха гэнэн байгааб. Мүнөө ажаллаһаар гү!

— Ажаллаһаар ааб даа. 70 наһандаа дүтэлжэ ябаашье һаа, 7-дохи СМУ-даа диспетчерээр үдэлнэ. Тезд Доржи Цыбикович һаа эзлжээтэ амаралтадаа гараад, курорт ябашоол.

— А-а! Ялтай гээшэб!

— Бү голхороорой. Доржи Цыбикович залуудаа ямар һэм, эгээл тиимэ хүниие дурадхаһуу. 1-дэхи СМУ-гай плиточницгүүдэй бригадир Сергей Зайгановтай уулзаа һаа, халаглахагүйт.

Октябрьска райондо нэгэдэһэн нарайлалгын байшангай подвальна байрада С. Н. Зайгановай бригада шала дэбдинэ гэжэ дуулаад, тиишэ ошоһомни бишыхэн таһалга соо забһарлалдаа сугларанхай, хүхюутэйнүүд, эльгэ хатан хөөрэлдэжэ һуубад. Ерэһэн ушараа хэлэхэдэм, дүүрэн шираг шарайтай нүхэр тээшээ булта эрьенэд. Энэл ха юм бригадирынь.

— Сүлөөтэй сагтамнай ерээт. Удэһее хойшо холисомнай дуулһошоо. Та бригадиртаймнай амяараа хөөрэлдэхэ һанаатай гүт?— гээд нэгэнниинь асууна.

— Хамаагүйл даа. Түрүүшээр емяараашье хөөрэлдее һаа аятай ха,— гээд үг маг гэхэтэйм сасуу булта эбтэйхэнээр һубарилдаад гарашаба.

Юуень нюухаб, түрүүшээр бригадирые һанаандаа шамарлан татаад ababa хаб. Тон юрэнхыгөөр, нэгэ янзаар асуудалнуудтам харюусаһан мэтэ болобо. Тезд нүхэдэйнгее дүхэриг соо тад ондоо болошохо юм гэжэ хаанаһаа мэдэхэ бэлэйбиб? Нүхэр Малиновскиин урдэ үдэрынь хэлэһэн үгэнүүд һанаандам ороодхино: «Аятайл хүн юм. Бригадань хойноһоонь хаанашье ошохо, ехэл тэрэнээ өөгшөөдэг. Сергей Николаевичай үбдөөд үгы байхадань, бригадада нэгэ орёо даабари үгтөө һэн. Тэдэнэр таһа арсабад. Мастер, потогой начальник гуйжа ядаад, Сергей Николаевичые гэрһээнь дуудаха гэжэ шиидэһэн юм. Юун гэжэ һананат? Һууриһаа хидэлхэшье янзагүй һууһан хүбүүднай Сергейгээ хараад лэ һардһуруд бодошонхойнууд, «ерэһэншни болоо даа, шамгүйгөөр ядашоод, эдэнэртэй тамаа үзэжэ байгаабди» гээд мастер, начальник руу зааһан гэхэ. Үнэхөөрөөшье, иимэ ушарта гайхалтайл байдаг. Уладай хаприлсаан жэгтэйл даа, заримдаа таабари, нюуса шэнги...»

Ямар хүнүүд ударидагшад болодог бэ? Уһан дээгүүр үрмэ тогтоодог хэлэтэйшье, олон үгэгүй аад, бусадай урма дунгэжэ шадаха хүнүүдшье өөрэгүй хүтэлбэрилэгшэд болодог гээшэ. Сергей Зайганов хоёрдохи бүлэгтэнь ороно. Думуухэн, даруухан зантай, гэбэшье тодо үнэн шидхэбэри абахадаа бэрхэ. Бэшэнэйнгээ һанамжануудые гүйсэд шагнаһанай удаа байд гээд лэ лаб, эгээл мэргэн шидхэбэрээ хэлэдхихэ. Гушан жэлэй ажалай намтартай Н. В. Козулин энээнэй урда бригадир байһан юм. «Мавайш саг үнгэрэн үнгэрөө. Дүрбэ-табэн класс эрдэмтэй зон юу биреһабибди даа, Сергей матэ мэдэсэ һайтай, эрдэмтэй номтойшуул лэ мүнөө бусадые толгойлхо өһотой» гээд тэрэ хэлээ һэн.

Өөр тухайгаа хөөрэжэ үгыт гээд Сергейдэ хандабаб. «Намтарниш гэжэ даа, нейруулаг бэшээ һаа, альганай зэргын сеарһан дээрэ багташаха. Бага наһаамни ой модон соо үнгэрһэн юм. Баргажанай районой Гусиха поселогто үдэһэн хүм. Гоёл һэн даа, набша намаагай хангал соо. Тайгын горход хаһьялха... Харин мүнөө... Бригадаарга городһоо 25 модоной зайда оршодог Пыхта гэжэ газарта амархаяа ошогшо һэмди. Һүүлэй үедэ тэндэхи хадын горхонууд хаташоол, уһа абажа ошоогүйдэ аргагүй. Агаар, уһан тухайгаа анхаһай бодохо аад, алдаабди,— гээд, бодолгото болоно.

Улаан-Удын лесотехникумэй промышленна граждан бэриллгын отделени дүүргэдэ, «Жилгражданстрой» трестын бариллга-хабсаралгын 1-дэхи управленидэ Сергей ажалэйнгаа намтар эхилһэн юм. Өөрсэ шэглэлтэй бригадада ороо һэн. Мрамор, гранит, туф гэхэ мэтэ материалнуудые хэрэглэн, гэр доторой, газаа тэлын шэмэглэл хэдэг, гоё угалзатай шала дэбдидэг байбэ. Анхаһай механик болохо хүсэлтэй ябаһанаа хуби заяанайнгаа иигэжэ эрьеһэндэнь тэрэ оготошье гомдолгүй. Гансал дадаһанай, дүрэлөө, нүгее талаһаа абаад харабал, ой модон соо ажаһуудаг аад, саад, һургуулинуудта бетон шала дэбдихэ гээшэ хайшаабэ? Өөнэдынгее нөөсэнүүдтэ эзэн болсо һаа, иимэрхүү асуудэлнууд шидхэгдэхэ һэн ха. Тимлюйн цементнэ завод республика дотор бии, теэд цемент саг үргэлжэ дутадажа байдаг. Дам саашань харахада, зөөим кооперативуудай ажал ябуулга гуримшуулхаар хэмжэнүүд юундэ абтанагүйб? Жэшээнь, 1 тонно цемент заводһоо 22 түхэригөөр худалдажа абаа һаа, кооперативһаа 56 түхэригөөр абамаар. Яахаб, өхөөр дутадахадань, жэжэ бужа худалмэринуудтээ абаналди деа гэнэ бэриллгашад.

Гахэнээ эхилээд һанамжанууд хойно хойноһоо үлхэлдэн нуберина. Яршаагай яряан мэтээр бэшэ, үндэһэтэй, үнэншэмеер баримталнад. Ажал тээшээ хөөрэлдөөмнай эрьенэ.

— Хүтэлбэрилэгшье һунгаха тухай юун гэжэ бодоют? —гэһэн асуудал табинаб.

— Мэргэнээр һунгаа һаа, һайн аеб даа. Трестые эрхилэгшэ А. Ф. Абрамовые һунгаа һэмнайбди. Теэд хэрэгтэй, үгыншье газэртэнь һунгаха гээшэ ямар юм. Манда бригадираа шэнээр һунгаагты гээ һаань, Сергейтээл дахин шэлэхэбди.

— Сергейтэй адли хүн олдохогүй гээшэ гү?

— Үгы. Ондоо хүн хэрэггүй. Эмхидхэхэдээшье, мандаа хандахадаашье, хамгаалхадаашье бэрхэ. Амаралтада гарахадань, уйтай байгша. Материал хомордошохо, үгы һаа чертеж-зураг-туудаа бүрүү тайлбарилаад зобохош.

— Тандаа нэгэтэшье һаа хэрэгыгэр хандаа һэн гү?

— Үгы. Тиигээшье һаань, хэлээд, ойлгуулаад үгэхэбди. Нүхэдөө ха юмбиби.

Бригадын гэшүүдэй олонхинь бригадиртаяа адли гуша гарамгай наһанай, шогтой зугаатайнууд. Бариллгын хэрэгтэ саанаһаа шадабаритай, уран хүнүүд бии гээшэ гү гэжэ һонирхоходомни, С. Н. Зайганова, В. П. Соловьевые нэрлэнэд. Ухамайлан бодомжолхо һонор ухаан, уран нарин шадабари нэгэдэхэдээ, бүрин түгэс мэргэжэлтэй, совхозуудые тэмдэглэнэ.

«Коммунизм» колхозой... ряа хуряалгын бригадаяан ургаса хуряажа... байна. Бухыдее 51064 га ороохон хуряагдажа... хэнһее 18.1 центнер... абтаба. Энэ ажахын Р. Жаповай арендэ бригадаг... гергдөөн полинууд... 26407 центнер тарыа суг... эрхим дүн түйлаба.

Гадна энэ ажахын Х... шуунай һу һаалиин... һаалишад районойнгоо... лиин фермэнүүдэй дун... гэрһэн социалис мур... түрүү һуриннуудай... лээ. Һаалишад В. И. П... А. Ц. Жамьянова, Н. М... рова гэгшэдые энэ... дэглэмээр.

«Дружба» колхозой... нишон Б-Д. Э. Ринчин... жэлэй туршада ажалы

ОРОНД

 һөтын, совхозуудые тэмдэ
тэй.

«Коммунизм» колхозой
ряа хуряалгын бригад
баян ургаса хуряажа
байна. Бүхыдөө 51064 ц
ороохон хуряагдажа, гек
хэмһее 18.1 центнер пр
абтаба. Энэ ажахын Р.
жаповай арендэ бригада
гөгдөһөн полинууд д
26407 центнер тарыа сугл
эрхим дүн түйлаба.

Гадна энэ ажахын Хуй
шуунай һү һаалиин
һаалишад районойнгоо
лиин фермэнүүдэй дунд
гэрһэн социалис муры
түрүү һуринуудай нэгэ
лээ. Һаалишад В. И. Па
А. Ц. Жамьянова, Н. М.
рова гэгшэдые эндэ онсо
дэглэмээр.

«Дружба» колхозой су
нишон Б-Д. Э. Ринчинов
жэлэй туршада ажалаа
дун түйлажа, районойн
нишодой дунда эрхим
Б-Д. Э. Ринчиновэй дам
бүлын коллектив гүйцэ
малай үбэлжэлгэдэ б
юм. Эдэнэр өөнэдынгө
сөөр 800 центнер һайн
тай үбһэ абанхай.

Районой ажахынуудта
риин 7-ной һайндэрэ
лагдаһан баяр өөдөлө
лаанууд үнгэргэдэж,
түрүүшүүл урмашуулагда
тинхэдэ уран һайханай
тивуудэй концертнууд х
даһан байна.

Д. ГОМБ

БАРГАЖАН

Агуу Октябриин му
һайндэрэй баяр зугаата
зорюулагдаһан суглаануу
оной ажахы, предприя
даар үнгэрбэ. Һайндэрэ
рай суглаан районой
Хилганын, Карл Маркси
рэмжэтэ колхозуудта үн
дэжэ, «Агууехэ Октябри
хуби заяанда» гэһэн
нүүдые колхозой пре
түрүүлэгшэнэр Ю. Б. Г
Б. Б. Ринчинов, А. Б.
гэгшэд хэһэн байна. Му
дэрэй суглаанууд Бодо
гажанай совхозуудта,
най модоной комби
коллективуудэй дунда
дэжэ, ажахы, предпри
дай хүтэлбэрилэгшэд,
на организацинуудай
тарьнар А. Ф. Ушаков,
Огибалов болон бусад
хэжэ, коллективэйнгээ
һэн үе соо хэһэн ажа
согсолһон байха юм.

Районой бүхы коллек
тэ ойн баярай суглаан
үнгэрһэн үе соо хэгдэ
лай дун согсологдожо,
ха зорилгонууд табигда
ха юм.

Байгша ондо райо
хынуудай тарыашад ба
са хуряажа абаһандее
Тиимэһээ үбһэ, тэжэ
хуряалга дээрэ шалгар
рүүшүүл һайндэрэй суг
рэ грамотануудаар ш
ба, тэдэнэртэ бэлэгүүд
лагдаба.

Л. ЦЫРЕМП

нэй түсэб-аахилайнь д
шье бэрхэтэй болоно
Үнгэрэгшэ жэлэй эн
хитэй сагуулхэдэ, олон
нууд (Бэшүүрэй, Эздын,
хаанай районуудаа б
лэй үедэ һү худалдалга
шэлүүлжэ байна. Хэр
дондо октябрь соо 10
ган тонно һүнэй тушаа
байгша оной эн
рэнь 11.2 мянган тонн
гэдее. Мухар-Шэбэ
рийн, Баргажанай райо
үе соо һү худалдалгаа
дэшэлүүлжэ шадаа. Х
хэдэнь Эздын райо
октябрь соо 1040 то
шаһаг һаа, үнгэрэ
ороидоол 896 тонно
ной заводто оруулаа.

Тэрэшэлэн өдөндо
үеынхиһее олон үн
ноохон тушаагдабаш
түсэб үшөөл дүүргэгдэ
нин һүрэг үсхэбрилдэ
онуудай зургаанинь
рэндэ худалдаха түсэб
дүүргэгүй байһаар.

Үбэлжэлгын эхин
ольбон хүйтэнэй х
һа малые һайнаар
зүбөөр бэлшээжэ,
ень эрид дэшэ
тон шухала. Гэбэш
ажахынуудай үбһэ т
маабди гээд, мүнөө
һү һаалиин үнөэдые,
ха өөдөө малые и
рын бэлшээри руу т
хань яашье хүлисэш
малые эгээл эн
здэлүүлэгүй һаа,
са тураха, мууда
мэдэ доошолуулха

НУУДАЙ МАЛ АЖАЛ
Э ХУДАЛДАХА ТҮСЭ
БАЙҺАН ТУХАЙ
ИИН 1-нэй МЭДЭЭН
процентээр)

н	нүн	Үндэ
	100	—
	99	76
	82	102
	92	194
	84	—
	100 4	—
	97.7	87
	87	—
	122	—
	96	—
	92	—
	91	—
	89	—
	89	—
	91	96
	102	—
	95	—
	67	—
	91	—
	78	—
	93	85

АГУУ ВОЖДИИН ЗААҺАН ЗАМААР...

УЛААН-ҮДЫН СОВЕДҮҮДЭЙ ТАЛМАЙ ДЭЭРЭҺЭЭ ХЭГДЭҺЭН РЕПОРТАЖ

АГУУЕХЭ ОКТЯБРЬ хадаа арадуудай хуби заяанда айхабтар шухала удха шанартай үйлэ хэрэг болоһон байна. Үгытэй ядуу ангинуудай урда түүхэдэнь үзэгдөөгүй хүгжэлтэ, дэбжэлтын уужам сүлөө харгы зам нээгдээ һэн. Үргэн ороноймнай үндэһэ яһатан бүхэн Коммунис партиин ударидалга доро энээнһээ урда хеанашье үзэгдөөгүй шэнэ ажабайдал байгуулжа эхилһэн юм. Арад бүхэнэй эрмэлзэл зориг, шиидхэхы хүсэн энэ һайхан хэрэгтэ элсүүлэгдэһэн байгаа. Ямаршье шэнэ хэрэг эхилээд байхада, алдуунуудай гараха гэйхалгүй. Зүгөөр саашанхи хүгжэлтэдөө алдуунуудые дабтахагүй гээшэ шухала. Тиигэхын тула алдуу гаргаһанаа саг соогоо ойлгоод, бэе бэеэ эшье, хүн зонһоошье таһа нөөунгүйгөөр, тэдэнээ заһаха, усадхаха тухай хооронДоо үнэн сэхээр, үрэ түгэсөөр хэлсэхэ гээшэ тон шухала. Совет социалис ороной хүгжэлтын замай элдэб шатада алдуунууд гаргагдаһан байгаа. Энээн тухайгаа мүнөө сэхэ руунь хэлсэжэ байһан үшөр совет хүн бүхэнэй эүрхэ сэдьхэл баясуулна. Нюунгуйгөөр хэлсэһэнэй, эрид шидхэбэриннүдые абаһанай ашаар совет социалис общество доторхи гажа буруу үзэгдэлнүүд үндэһөөрөө үгы хэгдэхэ гэжэ бата найдангаар мүнөө совет хүнүүд һайндэрэй жагсаалда гарана.

Агуухэ Октябрь болон тэрэнэй саашанхи бүхы амжалтанууд Владимир Ильич Ленинэй нангин нэрэтэй нягта холбоотой. Бүмбэрсэг дэлхэйн ажалшан анги хамагай эээн боложо, гашуудал зоболонгүй ажабайдал тогтоохо гэжэ тэрэ этигадэг һэн.

Хүдэлмэришэн ангиин вождь В. И. Ленин сэсэн мэргэн ухаараа үе сагые нэбтэ харанан байгаа. Тэрэнэй ухаан бодолой хэды шэнээн зүб байһые мүнөөдэр совет хүн бүхэн улам тодоор мэдэрэнхэй. Агуу вождиин заажа үгэһэн залан сэхэ замһаа заахашье хотирхо өөдөгүйбди гэһэн бодолой удха мүнөө сагта айхабтар элеэр мэдэрэгдэнэ.

Агуухэ Октябриин нүлөөн доро дэлхэйн олон ороноуудай дарлэгдаһан тумэн зон эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлээ улам эршэдхэнэн байгаа. Тиигэжэ олон миллион хүдэлмэришэд болон тарыашад эрхэ сүлөөгөө олоо һэн.

ГУРЯАД ОРОНДОМНАЙ Сарьдаг үндэр Саяан уулы хормойһоо эхилээд, тайгын мүрэн — Витимэй эрье туласа, Хөлго мүрэнэй ногоон эрьеһээ эхилээд, Хойто-Байгалай сэбдэг орьеһнүүдые туласа нэмжыһэн нэлэнхы уужам дайда дээрэмнай үндэр баян ургаса хуряахын, адууһа малаа атарлуулан бэлшээхын тула тэмсэл жэлһээ жэлдэ үргэдэнэ.

Адуу малнай олон даа —
Ара майлаар мирална.
Арбай тарыан ургаал даа,
Амбаар руугаа харьялна.
Аглаг Буряад оромни
Алдар суутай, баян л».

Тиихэдэ хото, түбэй олон тоото үйлэдбэриин предприятинуудай хүдэлмэришэд абаһан социалис уялгануудаа, бодотоор хараалһан түсэбүүдээ саг соогоо дүүргэхэ гэжэ шармайн ороллдожо байнхай. Жэшээлбэл, Улаан-Удын промышленна предприятинууд үнгэрһэн 9 һарэ соо түсэбһее гадуур 20 миллион тухэригэй арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилһэн байна. Гэхэтэй хамта түсэбүүдээ дүүргэгүй предприятинууд үсөөн бэшэ. Барилгын эмхинүүд 9 һарынгаа түсэб оройдоол 85,6 процент бэлэдүүлээ. «2000 он болотор айл бүхэндэ — амярэа байра» гэһэн хүн зоной ажаһуудал һайжаруулха талаар асари шухала программо бэлэдүүлхын тула барилгашад улам эршэмтэйгээр хүдэлхэ эзэргэтэй болоно.

Жабхаланта һайндэрэй үглөөгүүр карата Буряадаймнай нийслэл Улаан-Удын гол талмай олон тоото тугуудаар үзэсхэлэнтэ һайханазр шэмэглэгдэнхэй. Хотын районуудай ажалша коллективүүдэй түлөөлэгшэнэр уридшалан хэлсэнэн газарнуудтаа эрэтэһээ суглараа эхилээ юм.

Үглөөнэй 10 саг боложо, һайндэрэй жагсаал эхилбэ. Соведүүдэй талмайн хоймортохи В. И. Ленинэй хүшөөгэй урдуур баглаа сэсэгүүд, мунхэ ногоон шэлбүүһэтэ гүрлөөнүүд табигданхай. Хүшөөгэй урдахи ендэр дээрэ КПСС-эй Буряадай обкомой, Созет Социалис Автономито Республикын Верховно Соведэй Президиумэй, правительствын гэшүүд, СССР-эй арадай депутадууд, партиин, Дайнай болон ажалай ветеранууд гаранхай.

Сэрэгэй оркестрэй һүр жабхаланта маршын хүгжэм холуур эзэлбэ.

Улаан-Удын ажалша томо-томо коллективүүдэй түлөөлэгшэдэй һайндэрэй жагсаалые урдын зажшаалаар һургуулинуудай һурагшад нээгээ. Тэдэнэр гартаа улаан тугхануудые, үнгын шөөрнүүдые барижа, ажжем агаарта намилзуулна, хөөрүүлэн дэгдэзнэ. Үхибүүдэй жагсаалай урда зэргэдэ В. И. Ленинэй дүрэ зураг, арадай эрдэм һуралсалай һүлдэ тэмдэг харагдана: **«Комсомолшууд! Хүбүүд, басагад! Агуухэ Ленинэй суртал һургаалнуудые шудэлагты, обществые революционно өөһоор шэнэдэхын түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэдэй түрүү зэргэнүүдтэ дабшагты!»** — гэһэн уряа эзэдлэж, «Ура-а!» гэһэн шанга дуугаар халуунаар дэмжэгдэнэ.

Шабинартаяа хамта һайндэрэй жагсаалда ябаһан багшанарта, Арадай эрдэм һуралсалай министерствын, горОНОой хүдэлмэрилэгшэдтэ хандажа: **«Арадай эрдэм һуралсалай хүдэлмэрилэгшэд! Һургуулиин реформо бэлэдүүлэгты, залуу үетэнние мүнөөнэй эрдэм мэдэсээр эдбэгжүүлэгты, ажалда додал шадабритайгаар, гүнзэгы үзэл сурталтайгаар хүмүүжүүлэгты»** — гээд хэлэгдэһэн уряае тэдэнэр баяртайгаар угтана.

Һүр жабхаланта аялга хүгжэм дахиннаа эзэдлэжэ, Улаан-Удын СОВЕТСКЭ РАЙОНОЙ ажалшадай түлөөлэгшэдэй жагсаал эгээл түрүүлэн талмайн эхиндэ харагдаба. Тэдэнэй урда захада «Советскэ район» гэжэ бэшэгдэнэн гаршаагай, улаан будөөр бүригдэн гоёогдонхой мантан томо «КамАЗ» тухэлэй автомашина аалихаһаар дабшана. Районой хүтэлбэрилэгшэд колоннын урда тээ жэгдэхэн ябана. Хойноһоонь ута эшэтэй үнгэтэ түгуудые намилзуулһан 25 залуу хүбүүд, басагад жэгдээр алхамаа татан үнгэрнэ. В. И. Ленинэй үргэн томо дүрэ-зураг тодхоһон «ЗИЛ-130» тухэлэй автомашина, мүн Октябриин Революциин орденой дүрсэ тодхоһон тиимэл тухэлэй үшөө нэгэ автомашина талмайн гол бараад аалихаһаар дабшаһаар үнгэрнэ. Удаань **«Засаг — СоведүүАта»** гэһэн темздэ зорюулагдаһан гоё шэмэглэлнүүдтэй «КамАЗ» тухэлэй автомашина дералгүйхэнөөр гараба. Тэрэнэй хойноһоо бүлэг зон **«Агуухэ Октябрь мандаха болтогой!»** гээд улаан бүд дээрэ алтан үзэгүүдээр бэшээтэй уряа үргөөд ябана.

Районой ажалша коллективүүдэй түлөөлэгшэд талмайн эхиндэ бии болоод, эзэргэшэн алхалалдаһаар В. И. Ленинэй хүшөөгэй болон ендэрэй урдуур омогтой дорюунаар үнгэрнэ. Эгээл түрүүлэн судна бүтээлгын болон шэлэй заводуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон хүтэлбэрилэгшэд гэр бүлынгөө гэшүүдтэй хамта алхалалдана. Олон зоной гарта улаан тугханууд, үнгын шаарнууд бии. **«Шэлэй заводой коллективтэ Октябриин амар мэндэ, ура-а!»** гэһэн уряа ендэр тээнэ сонностоод, жагсаалда ябаһан зон нэгэн дуугаар **«Ура-а»** гэлдэн хашхаралдака. **«Судна бүтээгшэд! Экономическа хубилган шэнэдхэлгые түйлагты, ажахы эрхилэлгые, өөһэдыгөө мүнгөөр хангалгые нэбтэрүүлэгты!»** гэһэн уряа удаа дэрааланн эзэлжэ, олон зоной дэмжэлгээр түгэсэнэ.

Шэлэй заводой коллектив хөөрдохи жэлээ түрүүшүүлэй эзэргэдэ дабшана. Байгша оной 10 һарын түсэб үлүүлэн дүүргэгдэнхэй. 3-дахи кварталай дүнгүүдээр заводой коллектив КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугаар шагнагданхай. Үнгэрһэн 9 һарын дүнгүүдээр район соохи үйлэдбэриин предприятинуудай дундаһаа хөөрдохи һуурида гараа. Түрүү эзэргэдэ дабшадаг коллективүүд соohоо шэн хэдэг, мүн багсалдаг цехүүдэй, барилга-зэһабарилгын цехүүдэй коллективүүдые нэрлэмээр. Заводой бүхы коллективэй мүнөө үедэ бэлэдүүлхэ шухала зорилгонуудай нэгэн гэхэдэ, заводойнгоо цехүүдые һэльбэн шэнэлэлгэ болоно. Энэ талаар 1993 он хүрэтэр 48 миллион тухэригэй худалмэри хэгдэхээр хараалагданхай. Байгше ондо 1 миллион үлүүтэй тухэригэй худалмэри баелүүлэгдэхэ юм. Харин ерэхэ жэлдэ 4 миллион тухэриг мүнгэн энэ шухала хэрэгтэ гаргашалагдаха өөһотой. Энээнэй хойноһоо шэнэ колоннууд харагдаба. Тэдэнние «Электромашина» заводой, авиапредприятиин, «Кристалл» болон пивэ гаргадаг заводуудай түлөөлэгшэд бүридхэнхэй. Мүнөө сагай худалмэришэдһее гадна ажалай болон дайнай буурал ветеранууд улаан лентэнүүдые энгартээ зүүнхэй дорюукаар алхална. Хойноһоонь улад зоной Ажаһуудал хангадаг министерствын һалбаринуудай, нютагай промышленностиин предприятинуудай, соёлой худалмэрилэгшэдэй, ПТУС-ай, «Бурятгеологиин», худалдаа наймаакай болон гүрэнэй бусад эмхи зургааануудай түлөөлэгшэд соогой дорюунаар алхалалдаһаар үнгэрбэ.

Улаан-Удэ хотымнай
Үйлэдбэрнин газарнууд
Эрхим эд бараагаа
Эхэ орондоо зорюулжа,
Үндэр нэрэ түрэе
Үшөө лабаар батална.

Районой дунда болон дэздэ һуралсалай зургааануудай студентнүүд, багшанар шогтой хүхюунээр алхалалдана. Багшанарай 2-дохи училищиин, кооперативна, лесотехническэ болон индустриально - педагогическа техникумүүдэй һурагшад, багшанар **«Ура!»** хашхаралдаһаар урагшаа дабшана. Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай, Зүүн Сибириин технологическа институтуудай оютан һайндэрэйхээр гоёжо хубсаланхай баяртайгаар алхална. **«Студентнүүд болон залуушуул! Эрдэм мэдэсээ улам дээшэлүүлэгты! Коммунис обществын эдэбхитэй барилгашедынь бологты!»** гэһэн уряагай эзэдлэхэлээр, хүбүүд, басагад шангаар хэрюусан дэмжэнэ.

Совет ороной гербтэй «КамАЗ» тухэлэй автомашина, бүмбэрсэг дэлхэйн томо глобустой, тойруулаад «Газерта — эб найрамдал!» гээд бэшэгдэһэн улаан будтэй автомашина түгэсхэлдэ ябака. Удаань 300 туг һалхинда намилзуулһан залуушуул Советскэ районой түлөөлэгшэдэй жагсаалые дүүргэбэ.

ОКТЯБРЬСКА РАЙОНОЙ түлөөлэгшэдэй һайндэрэй колоннуудай түрүүшын эзэргэнүүд Соведүүдэй талмайн эхиндэ харагдаба. Һүр жабхаланта аялга хүгжэм бүри эршэтэйгээр эзэдлэнэ. Районой һүлдэ тэмдэгтэй, алдэб гоёор шэмэглэгдэһэн автомашинануудай хойноһоо зон эршэтэйгээр дабшана. Район соогоо ажалай үндэр дүнгүүдые саг үгэлжэ түйлараг нарин сэмбын комбинадай ехэ коллективэй олон тоото түлөөлэгшэд бултанай урда омогтойгоор алхална. **«Нарин сэмбын комбинадай худалмэриклэгшэдтэ һайндэрэй халуун амар мэндэ!»** гээд талмай дээгүүр эзэдлэнэ. Коммунис ажалай түрүүшүүл энэ уряада зүрхэ сэдьхэлһээ баясажа, **«Ура!»** гэжэ хэрюусана.

Ажалай болон дайнай алдартэ ветерануудтай эзэргэлээд, ажалай мүнөөдэрэй залуу түрүүшүүл эзм эзмээ түшэлсэн алхална. Жэшээнь, нооһо эзэргэшэ Зульфия Халиулина, буд нэхэгшэ Елена Юдина, нооһо илгагшад Ирина Подвожук, Софья Хаптуугеева, нооһо угаадаг цехэй худалмэрилэгшэ Валентина Хандархаева болон бусад аха нухэдһее гээдэнгүй, жэл бүхэндэ эрхимээр ажаллаДагаараа коллектив соогоо хүндэтэй болонхой юм. Тэдэнэй хойноһоо «Буряатмебель» нэгэдэлэй, «Забайкалгас» нэгэдэлэй РСУ-гай, ПКТБ-гэй, химлосхозой, «Буряатлесстрой» трестын, «Вторчермет» нэгэдэлэй, трикотаж гадар хубсаһанай фабрикын, моторбүтээдэг заводой ажалша коллективүүдэй олон зуугаад түлөөлэгшэд ябана. **«Марксизм-ленинизм — зохёохы һургаал, совет обществые шэнэдхэлгын үзэл сурталай үндэһэ һуури мөндөха болтогой!»** гэһэн уряа сэлмэг агаарта эли тодоор сууряатана.

Үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ, шэнэ юумэ үүсхэгшэдтэ хурдадхалгын, хубилган шэнэдхэлгын мүнөө сагта үйлэдбэриеэ сагай эрилтээр, шэнэ ёһоор эмхидхэхэ телаар үргэн арга боломжонууд байгуулагданхай гээшэ. Тэдэ бүгэдые үйлэдбэридее ашагтейгаар хэрэглэн, Октябрьска районой промышленна олохон предприятинууд хотын, мүн республикын предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мурысөөндэ эрхимлэжэ, бусадта урэ түгэс ажалай жэшээ харуулдаг байна.

Зоной гараар, ухаан
бодолоор,
Зоригжолто түрүү эрмэлзэл,
оролдолгоор
Хараа түсэбиий үнэн
бодотоороо
Хаа-хаанагүй бэелхэл саг
болзортоо.
Домог суута табан
жэлнүүдэй
Дорюун омог табсан
дамжан,
Түрэл оромнай шармайн
өөдөө,
Түүхэтэ үндэртэ хүрэхэл
дабшан!

Удаань «Бурятстрой», «Бурятгражданстрой» нэгэдэлнүүдэй, «Жилгражданстрой» «Спецстроймеханизация» трестнуудэй, «Буржелезобетон» нэгэдэлэй болон барилгын бусад эмхи зургааануудай түлөөлэгшэд жагдээр алхамаа татаһааз үнгэрнэ. **«Совет барилгашад! Жэл бүхэндэ улам олон гэр байраар ажалшадые хангагты!»** гэһэн уряа сууряатан зэдэлнэ.

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай арадэмэй түбэй худалмарилэгшэдэй колоннО Соведүүдэй талмай дээрэ гараба. **«Эрдэм ухаанай худалмэрилэгшэдтэ һайндэрэй халуун амар мэндэ!»** гээд талмай дээгүүр эзэдлэнэ. Жагсаалда ябагшад гараа баяртайгаар үргэжэ, баяр баясхалангаа мэдүүлнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ Буряадай эрдэмтэд горитой амжалтануудые түйлажа шадаа. Жэшээлбэл, үнгэрэгшэ һарадэ Улаан-Удэдэ монголшо эрдэмтэдэй улаасхоорондын «тухэреэн стол» болоһон байна. Тэрэнэй худалмэридэ хаба-адалсахаяа Азиин болон Европын арбаад ороноудһаа элитэ монголшо эрдэмтэд ерэһэн юм. Тиихэдээ Буряадай эрдэмтэдэй ябуулжа байһан шэнжэлхы худалмэринүүдэй дүнгүүдые үндэреөр сэгнэһэн бэйгаа.

Энэнэй удаа кондитерска фабрикын, мяханай болон һүнэй комбинадуудай, «Скотоимпорт», «Росоптпродторг» нэгэдэлнүүдэй түлөөлэгшэд урма баяртайгаар гэшхэлэн үнгэрнэ.

Хойноһоонь «Бурятжилкомхоз» нэгэдэлэй, трамвайн управленниин, «Бурятколмунэнерго» нэгэдэлэй, горкомхозой, **жилкомхозой, «Бурятводмелиорация»** нэгэдэлэй болон бусад промышленна эмхи зургааануудай олон тоото түлөөлэгшэд алхална. **«Хүндэтэ нүхэд! КПССэй XXVII съездын ба XIX Бүхсоюзна партийна конференциин шидхэбэринүүдые бэелүүлье!»** гэһэн уряа жагсаалда ябагшадай **«ура!»** баяраар угтагдана.

Республикын Элүүрые хамгаалгын министерствын, республиканска больницын, алдэб ергаламжын диспансернүүдэй, «Бурмедтехника» нэгэдэлэй, түргэн туһаламжын городской больницын, хүүгэдэй больницын болон 2-дохи, 4-дэхи поликлиникэнүүдэй түлөөлэгшэдэй үнгэрхэдэ, тэдэнние амаршаһан һайхан үгэнүүд агаарта эзэдлэнэ.

Удаань рейгүйсэдкомой, хүүгэдэй саадуудай, удэшын һургуулинуудай, Госбанкын, сүүдэй, прокуратурын, ДОСААФай обкомой, авиабазын коллективүүдэй олон зуугаад түлөөлэгшэд һайндэрэй жагсаалда үнгэрбэ.

Медучилищиин, тоо бүридхэлгые оньһожоруулха болон мяха, һүнэй промышленностиин, хэлхэз холбооной техникумүүдэй, М. Н. Ербановай нэрэмжэтэ совхоз-техникумэй болон Зүүн Сибириин соёлой институтай студентнэр, багшанар олоороо һайндэрэй жагсаалда гаранхай. **«Совет зүнүүд! Нацинууд хоорондын харилсаа холбоогоо улам бэхижүүлье!»** гэһэн уряа доһолжо, гар гараа барисалдаад ябаһан олон зон тэрэнние халуунаар дэмжэнэ.

Буряад, ород арадууд
Булгаршагүй эбтэйнүүд —
Булад партиин заабаряар
Бултэ урагшаа дабшанхай.

ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНО РАЙОНОЙ ажалша коллективүүдэй түлөөлэгшэдэй жагсаал талмай дээрэ гарежа ерэнэ. Районойнгоо дунда дэлгэрһэн ажалша коллективүүдэй социалис мурысөөндэ илаһан прибор бүтээлгын үйлэдбэриин нэгэдэлэй, «Теплоприбор» заводой олон мянган худалмэришэдэй түлөөлэгшэд түрүүлэн дабшана. Тэдэнэй урда гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн автомашинанууд аалихаһаар жүдхэнэ. «Железнодорожно районой ажалшадта һайндэрэй амар мэндэ!» гэһэн уряа тэрэ дороо «ура!», баяраар дэмжэгдэн сууряатана.

Жагсаалай түрүүшын эзэргэдэ ажалай болон дайнай ветеранууд, мүнөөдэрэй ажалай түрүүшүүл омогтой дорюунаар ябана. Районой түрүү предприятинуудта алдар солотой худалмэришэд олон юм. Тэдэнэй тоо жэл бүри олошоржо байдаг. Жэшээнь, һайндэрэй урдахана «Теплоприбор» заводой бүлэг худалмэрилэгшэдтэ гүрэн турын ундэр шагналнууд барюулагдаһан юм. Ажалай Улаан Тугай орденуудаар токарь В. С. Дружинин, инструментальна цехэй начальник Д. П. Суслов шагнагдаба. Хүндэлэлэй орденуудаар токарь В. Д. Леташков, заводой директор В. Б. Нимаев гэгшэд шагнагдаһан байна. Ажалай Алдар Солын II шатын орденуудаар слесарьнууд В. М. Матюхин, А. В. Оверин, Ажалай Алдар Солын III шатын орденоор слесарь В. Н. Туманов шагнагдаа. Габшагай ажалайнгаа түлөө «Ажалай габьяагай түлөө» медальнуудта конструкторнууд А. Е. Долгов, В. П. Мархаев, слесарь А. Г. Родионов гэгшэд хүртэбэ. «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медальнуудаар формовщица Е. Д. Задерей, слесарь Т. Н. Матюхина шагнагдаһан юм. Энэ ехэ һайндэртэ тэдэнэр бүлта омогтой, хүхюун ерэнхэй, эршэтэйгээр, алхалалдажа ябана. Удаань авиационно заводой, «Бурятавтотранс», «Бурятэнерго», «Бурятстройматериалы» нэгэдэлнүүдэй, Буряадай худее ажахын институтай түлөөлэгшэд талмай дээгүүр хойно хойноһоо үнгэрбэ.

Тэдэнэй хойноһоо локомотив-вагон зэһабарилгын, хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводуудай, «Бурятферммаш» нэгэдэлэй, Зүүн Сибириин түмэр замай отделениин, «Улан-Удэтрансстрой» трестын түлөөлэгшэд ябана.

Энэ райондо оршодог һуралсалай газарнуудай түлөөлэгшэдэй колоннокууд мүн. лэ гоё һайханаар үзэгдэнэ. «Бурятгражданпроект», «Конус» болон бусад проектнэ институдуудай, 1-дэхи багшанарай, соёл-гэгээрэлэй училищинуудай, түмэр замай техникумэй, һургуулинуудай һурагшад болон багшанар ябана. Тэдэнэр гартаа улаан тугхануудые, үнгын шаарнуудые баринхай. **«КПСС-эй XXVIII съездые ажалай үндэр дүнгүүдээр угтагты!»** гэһэн уряа Соведүүдэй талмай, гэр байшангууд, үйлсэнүүдээр холуур зэдэлэн сууряатана.

Түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэхэ талаар Железнодорожно районой үйлэдбэриин предприятинууд хотын бусад районуудһаа гээгдэжэ ябанхай. Байгша оной 9 һарын дүнгүүдээр районой предприятинууд хэдэн зуугаад мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдөө. Энэнь хедее хараалагдаһан түсэбэй 99.5 процент болоно. Арадай хэрэглэмжын эд бараа гаргалгын түсэб дүүргэгдэнхэй.

1989 ондо 105.1 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра баринхаар хараалагданхай юм. Үнгэрһэн 9 һара соо 31608 дүрбэлжэн метр гэр байра баригдаба. Энэ хадаа түсэбэй 80,7 процент болоно.

Ябажа байгаа табан жэлэй түсэбүүдые бүримүһэн дүүргэхэ, XXVIII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мурысөөндэ районой ажалшадай хам оролсохо байнаниинь энэ ехэ һайндэрэй һүр жабхаланта жагсаалай үедэ мэдэрэгдээ.

«Агуухэ Октябриин 72 жэлэй алдарта ой мандаха болтогой!» гэһэн хонгео уряа Соведүүдэй талмай дээгүүр олон удаа зэдэлэн байна.

Бидэ — газарһаа эшэ
үндэһэтэйбди.
Бидэ — Ленинэй заабэри
тулгалтайбди.
Тоб гэмэ хараа түсэбтэйбди.
Толотомо нангин уг
зорилготойбди.
Оронойнгоо нэрэ солые
арьбадхан,
Олонойнгоо нинтэ хэрэгыо
түргэдхэн,
Урда урданайхиһаа
Улам хүсэтэйгөөр
Уреагшаа шармайн дабшаа
эршэтэйгээр!

Тэбхэр 72 жэлэй саана, энэ удэр «Авроры» томо буугай эбяан наяржа, дэлхэйн арадуудай хуби заяанда жаргалта амидаралай шэнэ, гэрэлтэ замай нээгдэһэн тухай сонсохоо һэн. Агуухэ Октябриин эхилһэн нарата хэрэг үргэлжэлһөөр. Социалис обществын үндэһэ һуурида түрүүшын «кирпичисэнүүдые» бухөөр зэргэлүүлэн табиһан коммунистнууд-ленинецүүдэй нангин хэрэг тэрэнние үнэн зүбөөр үргэлжэлүүлэгшэдэй найдамтай бүхэ гарта гэжэ буряад ороноймнай ниислэл Улаан-Удэдэ болон худее-гэй районуудай түбүүдтэ үнгэрһэн һайндэрэй жагсаалнууд үшөө дахин батаар гэршэлээ.

(Репортаж соо Гунга Чимитовэй шулэгүүдһээ хэзэгүүд угтөө).

Д. ДАМБАЕВ,
манай тусхай корр.
С. БАЛДУЕВАЙ,
Ж. ХАЛБАЗЫКОВАЙ
фото-зурагууд.

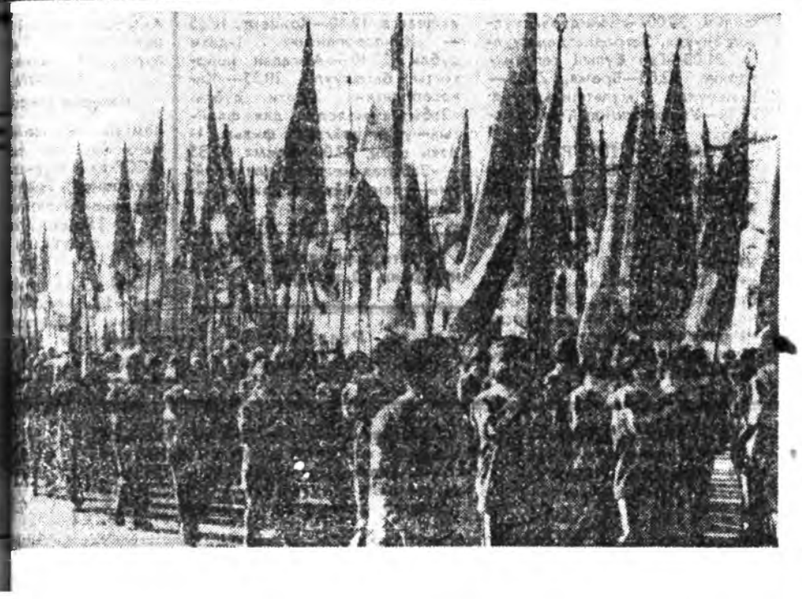

ДАЙШАЛХЫ НҮХЭДТӨӨ АЙЛШАЛБА

Загарайн районой Эрхирэг hуурында Халхын-Голой, мүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнуудай ветеран Ёндон Жигмитович Жигмитов ажаhуудаг юм.

Аха дүү Монголой Арадай Республикын сэрэгшэдтэ интернационально туhаламжа үзүүлhэн манай республикын хүбүүдэй дунда Жигмитов өөрынгөө хубита оруулжа, дайшалхы түрүүшын хэшээл абаhан байна. 112-дохи дивизиин, 11-дэхи полкын командир Пододо Иван Викторовичэй ударидалга доро империалис япон булимтарагшадые бута сохилсоhон түүхэтэй. Тэрэ Илалтын туйлагдаhанhаа хойшо гэбхэр 50 жэл болобо гэшэ. Энэ сйдо зорюулжа, манай гүрэнэй бэ Монголой Арадай Республикын зүгhөө ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаhан байха юм. Баяр ёнололой үдэшэнүүд, уулзалгануд, аяншалгануд, концерт, нааданууд эмхидхэгдээ hэн.

Жигмитов дайсанаа даралсаад, сэрэгэй албанhаа табигдажа, Улаан-Удын авиационно заводто хүдэлжэ эхилhэн байгаа. Тиигэжэ байхадань, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн эхилээ бэлэй. 1942 ондо сэрэгэй албанда татагдажа, hая бии болгодоhон стрелково дивизиин бүридэлдэ абтаhан байна. Энэ дивизи Буряад-Монголой АССР-эй, Шэтын ба Эрхүүгэй областиин залуу хүбүүдhээ бүридхэгдэhэн юм. Тэр дивизидэ буряад яhанай хүбүүд олон байhан. Эгээл түрүүлэн эдэнэр Сталинград шадарай халуун байлдаанда хабаадалсажа, эрэлхэг зоригоороо, шэн габьяагаараа сэрэгшэдые гайхуулаа бэлэй.

«Бидэнние дабажа ядаад, дээрэhээ самолёдhоо «Таанад сибириинхид Сталинай түлөө бэшэ, Гитлерэй түлөө тэмсэгты! Тэрэ танда ёhотойл эрхэ сүлөө олгохо» гэхэ мэтын листовконуудые хаягша hэн», гээд Ё. Жигмитов хөөрөө hэн.

Забайкалиин дивизиин шэн габьяае Эхэ орон үндэрөөр сэгнээ, Советскэ Союзай Герой гэhэн үндэтэ нэрэ зэргые 18 хүндэ олгоhон байна. Алдар Солын бүхы шатын орденто кавалернүүд 32 хүн болоно. Тэдэнэй тоодо манай нютагhаа 3 хүн бии. Нэрлэбэл, Н. Ф. Суворов, И. И. Быков, Б. М. Дамчеев гэгшэд болоно.

...Нэгэтэ үдэшэ пулеметно взводой командир Жигмитовтэ Клетскэ шэглэлэй Перископское гэhэн hуурииние сүлөөлхэ гэhэн хүшэр даабари үгтэбэ. Энэ даабарияа дүүргэхэдээ, hүбэлгэн бэрхэ, шэн габьяатай сэрэгшэ, онсо шалгаржа, «Эрэлхэг зоригой түлөө» гэhэн медаляар шагнагдаа бэлэй. Тиихэдэ «Дайшалхы габьяагай түлөө» гэhэн медаляар Ростовско областиин Росинка гэжэ hуурииние сүлөөлэлсэхэдөө шагнагдаа hэн. Днепр мүрэнние гаталхадаа эрэлхэг зориг гаргаhанайнгаа түлөө «Дайшалхы Улаан Тугай» ордендо хүртэhэн юм. Гадна «Сталинград хотые хамгаалhанай түлөө», «Варшавые сүлөөлэлсэhэнэй», «Берлин абалсаhанай түлөө» гэхэ мэтын медальнуд ветеранай энгэрые шэмэглэнэ. Агууехэ Илалтын 40 жэлэй ойн баярта зорюулагдаhан баяр ёнололой үдэр Ё. Жигмитов Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын дайнай 1 шатын орденоор шагнагдаhан байна.

Гадна энэ хүнэй гэртэ ехэ hонин фотоальбом бии. Эндэ хамта дайлалдаhан нүхэдэйнь зураг, дайнай үеын фотокорреспондентнүүдэй буулгаhан хоморой шухаг дайшалхы элизодуудые харахада, ехэл hонин байгаа hэн. Жэшээнь, «Сибириин дивизи добтолгодо», «Артналёдой hүүлээр», «Нүхэн соо», «Генерал Чуйковтой» гэхэ мэтын фото-зурагууд, олон тоото бэшэгүүд наринаар хадагалаатай байдаг. Тиихэдэ энэ хүмнэй дайшалхы зам тухайгаа hонин материал суглуулдаг, нүхэдтээ бэшэлсэдэг, hургуулиин үхибүүдтэй, пионернүүдтэй уулзалга үнгэргэдэг юм.

Hэнэшаг партиин Овиодиопольско райкомой (Украинын ССР) уряалаар немец фашистнуудhаа сүлөөлhэнэй 45 жэлэй hайндэртэ ошожо, хабаадалсаад ерээ.

Мүнөө бараг сентябрь hара соо болоhон Волгоградска областиин партиин Клетскэ райкомой уряалаар уулзалгада ошожо, дайшалхы нүхэдөөрөө, түрэл полкынхидтойгоо уулзажа ерэhэн байха юм.

Б. БОДИЕВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ё. Ж. Жигмитов.

В. ГАРМАЕВАЙ фото.

ЗҮРХЭТЭЙШҮҮЛЭЙ УРИЛДААН

Автомобильна транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр жолоошодой дунда үнгэргэгдэзэ заншалта урилдаан болобо. Мүрысөөндэ «Москвич», «Жигули», «Волга» болон ашаанай машинануудые жолоодогшод хабаадалсаhан байгаа. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, Улаан Удэ хотын автопредприятинуудай, ДОСААФ-ай обкомой техническэ hургуулиин, технологическа институдай, ДОСААФ-ай Шэтын обкомой спортивно-техническэ hургуулинуудай жолоошод болоно.

Бүсадhаа түрүүлэн «Москвич», «Жигули» машинануудые жолоодогшод урилдаанда табигдана. Эдэнэр дүн хамта 30 километрэй зайда хүндэ хүшэр галзууртай газарнуудаар урилдажа, сугларагшадай дунда hонирхол татаба.

Хэдэн машинануу урилдаанай талмай дээрэ аяар 20 удаа тойролго хэжэ, эрхимлэгшээ тодоруулха байба. Эндэ технологическа институдай түлөөлэгшэ Борис Дуберштейн бусадhаа шадамар бэрхээр машинаяа жолоодожо, түрүүлжэ ерээ. Удаадахи хоёр hууринуудые Шэтын, Улаан-Удын ДОСААФ-ай обкомуудай түлөөлэгшэд С. А. Долгов, В. Т. Подгорский гэгшэд ээлжэ гараа. Урилдааншье түлэгтөө орожо, удаадахи ээлжээндэ хурдан, түргэн гүйдэлтэй «Волга» машинануу урилдаанда табигдажа, харгын захаар хүрин хара тооhо шорой гээгэгтүүлнэ. Эдэнэрэй нэгэ зариманиинь зуурандаа хүмэрижэ ябаад, дахинаа урилдаагаа үргэлжэлүүлжэ, сугларагшадай зүгhөө hайшаан магтаалда хүртэнэ. Жэшээнь, КПСС-эй обкомой гаражай жолоошон Сергей Францев зургаадахи тойролгодо «Волга» машинаяа хүмэрюулжэ, урдахи шэлээ тэhэлhэн байба. Тиибэшье hаа, тэрэ урилдаагаа дахин үргэлжэлүүлжэ, гурбадахи hуури ээлхынгээ хажуугаар, «Илалта туйлахые оролдоhоной түлөө» гэhэн тусхай шанда хүртэжэ, сугтаа хүдэлдэг нүхэдөө баясуулаа. Энэ бүлэгтэ урилдагшадай дундаhаа Улаан-Удэ хотын ашаанай гурбадахи автопредприятиин жолоошон А. С. Филатов түрүүлэн ерэжэ шадаа. Республикын Министрнүүдэй Соведэй гаражай жолоошон Н. И. Бородин хоёрдохи hуури ээлээ юм.

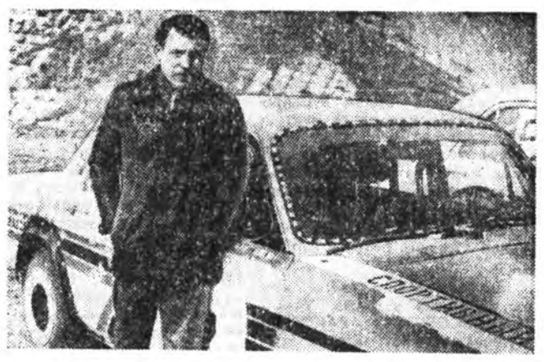

hүүлшин урилдаанай үедэ ашаанай мантан томо машинануудай дунда баhал шанга тэмсэлтэй мүрысөөн болоо. Эндэ Улаан-Удэ хотын ашаанай автотранспортна предприятинуудай жолоошодой дунда ёhотойл гэгшын тэмсэл болоhон байна. 3-дахи, 1-дэхи, 2-дохи автопредприятиин жолоошод А. Е. Игнатьев, М. В. Шубин, В. К. Топорченко гэгшэд хойно хойноhоо hуберилдан урилдаагаа түгэсхэжэ, грамота, бэлэгүүдээр шагнагдаба.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Технологическа институдай түлөөлэгшэ Б. Дуберштейн. 2. Урилдаанай зургэ дээрэ. 3. Зүрхэтэйшүүлэй нэгэн Сергей Францев.

Ж. ШИРЕТОРОВЭЙ фототекст.

Хилын саанаhаа
ТАСС · АПН

ХОЁР ТАЛЫН ХАРИЛСААЕ ХҮГЖӨӨХЭ

ПЕКИН. hүүлэй хэдэн hарын туршада эдэнэй хоорондо тохёолдоhон асуудалнуудые Хитад болон США шиидхэжэ шадаха, мүн хоёр талын холбоо барисаанай хэмжээе удаа дараалан дэлгэлүүлхэ аргатайбди гэжэ КНР-эй Түбэй Сэрэгэй Соведэй Түрүүлэгшэ Дэн Сяопин найдажа байhанаа мэдүүлээ. Хитад-американ харилсааануудые hайжаруулха үүсхэл Холбоото Штадууд бэе дээрээ даажа абаха ёhотой гэжэ Хитадай дээдэ хүтэлбэрилэгшэ США-гай урдын президент Р. Никсонтэй час хахадай турша соо уулзаха үедөө мэдүүлээ.

Тэрэнэй хэлэhэнэй ёhоор, арба гаран жилэй туршада Пекин Вашингтондо хоро хүргэмэ юушье хээгүй юм. Тиигэбэшье «США, сэхыень хэлэхэдэ, hаяхан Пекиндэ hүжэрhэн гурим буса ябадалнуудта, контрреволюционно үймөөндэ хабаатай байгаа» гэжэ тэрэ нэмэбэ.

Тоотууритай hайн байдал хангаха гэшэ Хитадта тон шухала зогилго болоно гэжэ Хитадай дээдэ хүтэлбэрилэгшэ Р. Никсондэ мэдүүлээ.

САГААН БАЙШАН СОО УУЛЗАБА

ВАШИНГТОН. США-гай президент Джордж Буш богонихон саг соо хубиин хэрэгээр эндэ ерээд байhан Венгриин Республикын гүрэнэй секретарь Имре Пожгантай Сагаан байшан соо уулзаба. Хахад час соо үргэлжэлhэн хөөрэлдөөнэй үедэ Дж. Буш, И. Пожган гэгшэд олон партинуудай хоорондо демократи үргэлдэхэ талаар Венгриин туйлаhан амжалтые, Венгриин Конституцида оруулагдаhан үршаагта хубилалтануудые, ороноо «Венгриин Республика» гэжэ шэнээр нэрлэhьень зүбшэн хэлсэhэн байгаа гэжэ президентын хэблэлэй секретарь Марлин Фицуотер журналистнуудта мэдээсээ.

Болохоёо байhан hунгалтын үедэ ямар нэгэн политическэ партние гү, али тодорхой кандидадые бэшэ, харин Венгридэ боложо байhан хубилалтануудые Холбоото Штадууд дэмжэнэ гэжэ президент Буш үшөө дахин баталба.

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДТЭЙ ЗҮБШЭБЭ

БУДАПЕШТ. Венгриин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Миклош Немет Венгриин демократическа хуралдаанай, Венгриин арадай партинин ба Венгриин таряшадай холбооной хүтэлбэрилэгшэдтэй зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө.

Орон доторхи мүнөөнэй экономическа ба политическэ байдалые элирхэйлэн харуулhан асуудалнууд тухай хөөрэлдөөн болоо. Ороной правительствын ба оппозиционно партинуудай хоорондохи харилсааануудые бүрилдүүлгын асуудалнууд мүн лэ хэлсэгдэбэ.

Мүнөөнэй дамжан оролгын үеые амгалан тайбан шэнжэтэй байлгаха шухала гэжэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ мэдүүлбэд.

Ороной нгоо үндэhэ яhатанай хуби заяанай түлөө харюусалгатай байлгын мэдэрэлые тодорхойлоhон хараа шугамые ажал ябуулгадаа бэелүүлхэ шухала гэжэ оппозиционно партинуудай хүтэлбэрилэгшэд тэмдэглээ.

«МҮНГЭЛМЭЛ БААБГАЙ»

УЛААН-БААТАР. Арадай Монгол орондо оёгдоhон эрэшүүлэй болон эхэнэрнүүдэй арhан пальтонууд, хүүртигүүд, юбкэнүүд дэлхэйн олон ороноуудhаа ерэhэн хүнүүдэй дура татадаг юм гэжэ ТАСС-ай корреспондент Дугар Санжиев Улаан-Баатарhаа дамжуулна. Баруун Берлиндэ үнгэргэгдэhэн уласхоорондын худалдаа наймаанай яармагта Монголой арhа үйлэдбэрилэгшэдэй хүртэhэн шагнал — «Мүнгэлмэл баабгай» гэжэ кубок энээнине элирхэйлэн гэршэлнэ.

«Мүнгэлмэл баабгай» «Арьсимпекс» гэжэ нэгэдэлэй эгээл үнэтэй шухаг шангуудые нэмээбэ. hүүлэй жэлнүүдтэ тэрэнэй предприятинуудай үйлэдбэри үндэhөөрөө хубилагдажа, эгээл мүнөөнэй технологинуудые хэрэглэхэ арга олгоhон шэнэ түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүд толхогдон табигдаа. Хубилган шэнэдхэлгэ худэлмэришэд болон алба хаагшадай ажалай эрхэ байдалые hайжаруулаа, продукциин шанарые дээшэлүүлээ. Тиин мүнөө МНР-эй ажалша коллективүүдэй хүсэлэл оролдолгонуудые уласхоорондын олонитэ үндэрөөр сэгнэбэ шуу. Баруун Европын мэдээжэ фирмэнүүд 30 мянган элдэб арhан эллэл худалдажа абаха түхай «Арьсимпекстэй» холбоо тогтооhон байна.

ХУДАЛДАА НАЙМААГАА ҮРГЭДХЭХЭ

НЬЮ-ЙОРК. Ойрын хэдэн hарын туршада Холбоото Штадууд Советскэ Союзтай худалдаа наймаанай талаар ехэ харилсаа холбоо тогтоохэ байна гэжэ американ мэдээжэ араллаа наймаашан «Арчер - дэниелс - мидлэнд» корпорацие толгойлогшо Дуэйн Андреас мэдэгэлэ.

Элитэ мэдээжэ араллаа наймаашан Вашингтоной Брукингсын институдта үгэ хэлэхэдээ, Дж. Бушай захиргаан СССР-тэй эгээл таарамжатай hайн худалдаа наймаанай алхам хэхэ юм гэжэ мэдүүлбэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ
Мүнөөдрэй номертоо

Агууехэ Октябрь дарлалта мүлжэлгые, хүсэрхэлгые усадхан зайсуулжа, социалис хүгжэлтын хараа шугамые хүн түрэлтэнэй үмэнэ түрүүшынхиеэ нэгэгээ hэн. Революционно үндэр ехэ уг зорилгонууд манай ороной арадуудые бүхы эрхим hайн, баатаршалгата хэрэгүүдтэ зоригжуулhан байгаа. Тиигэжэ Ленинэй хэрэгэй үргэлжэлэл боложо, түүхэдэ ороhон байха юм. Ороной ниислэл хото Москвагай Улаан талмай дээрэ болоhон сэрэгэй парад болон ажалшадай жагсаалhаа бэшэгдэhэн ТАСС-ай репортаж газетын мүнөөдэрэй номерой нэгэдэхи хуудаhанда «Октябриин хараа шугам — манай шэлэhэн зам» гэhэн гаршагтайгаар үгтэбэ.

Улаан-Удэ хотын Соведүүдэй талмай дээрэhээ хэгдэhэн «Хубилган шэнэдхэлгын, Октябриин замаар» гэжэ гаршагтай фоторепортаж номерой хоёрдохи хуудаhые сүм ээлнэ.

Журналист Павел Натаевай «Ерээдүйн ажабайдалай түлөө» гэжэ гаршагтай очерк номерой гурбадахи хуудаhанда уншагшадай hонорто байха. «Хүнүүдэй эрхэнүүдые бэелүүлгэ — бүгэдын хэрэг» гэжэ гаршагтай АПН-эй статья «Демократида hуранабди» гэhэн ниитэ гаршаг доро энэ хуудаhанда байха.

Хөөрэлдөөнүүдэй түрүүшын шата

хүгжэлтөөр, тэрэ тоодо Иранда экономическа объектнүүдые хамтаараа барилгын хэрэгэй хүгжэлтөөр сэдьхэлээ ханажа байhанаа хоёр тала мэдүүлээ.

Сэнхир экран

СРЕДА, 8

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Баримтата фильм. 9.40 — Гүрэнэй Гнесинүүдэй нэрэмжэтэ хүгжэмэй-педагогическа институдые дүүргэгшэдэй болон студентнүүдэй концерт. 10.20 — Арадуудай соёл болбосоролой ниилэн нэгэдэлгэ. 10.50 — А. Ханатурян. Концерт. 11.30 — Берегово хотодо (УССР) интернациональна хани барисаанай фестиваль тухай. 12.10 — «Часовщик и курица» — уран hайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 14.25—Баримтата фильм. 15.15 — Эдир дуушадай концерт. 16.15—Киномеридиан. 17.15—Дуунай-инструментальна «Радуница» ансамблиин концерт. 17.35—«Долина предков»—уран hайханай фильм. 18.40—«Бухы хүнүүд циркдэ дуратай». 19.25—Мультфильм. 20.00—«hайндэрэй уулзалгануд». Эстрадна дамжуулга. 21.00—Гэр бүлын телевикторина. 22.00—Время. 22.35 — Ехэшүүлдэ мультфильмнүүд. 22.55—Уласхоорондын теледискотекэ.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Выше Радуги»—үхибүүдтэ фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 11.40—«Үүсхэл» гэhэн дамжуулга. 12.30—Украинын ССР-эй Гостелерадио. 13.00—«Поэзия садов» — баримтата фильм. 13.30—Камчаткын хоорой академическэ капеллын концерт. 13.45 — Мультфильм. 14.00—В. Ковтунтай уулзалга. 15.00—РСФСР-эй

Уласхоорондын шэнжэлэл

ШУХАЛІА АСУУДАЛНУУД ЗҮБШЭГДЭХЭ

Советскэ Союзай бэ США-гай дээдэ тушаалтадай уулзалга хадаа хүн зоной дунда ходоодоо hонирхол түрүүлдэг ааб даа. Энэ удаа ээлжээтэ уулзалга үнгэргэхэ туhай мэдээсэл дэлхэйн арад зоной дунда мүн лэ hонирхолтойгоор утгатаба. М. С. Горбачевой США-гай президент Дж. Бештай байгша оной декабриин хоёрой, гурбанай үдэрнүүдтэ Дундада далайда сэрэгэй корабльнууд дээрэ уулзаха болоhон тушаа мэдээсэл Москвада ба Вашингтондо нэгэ доро хэгдэбэ. Энэ ушар дэлхэй дээрэхи уласхоорондын байдалда тон ехэ үйлэ хэрэг болохонь гээшэ олон ороноудай журналистнууд тоолоно.

Энэ уулзалгын үедэ үнгэргэгдэхэ хөөрэлдөөнүүд ерэхэ жэлдэ хараалагдаhан совет-американ хөөрэлдөөнүүдтэ бэлэдхэл болгон хэгдэхэ үйлэ хэрэг болоно гээшэ. Эндэ хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэд бэе бэетээ танилсаха зорилго табина. Ерэхэ жэлэй хабарай эсэстэ — зунай эхиндэ Америкын Холбоото Штадуудта хоёр ороной дээдэ тушаалтадай уулзалга үнгэргэхэ туhай СССР ба США хоёрой хоорондо хэлсэгдэнхэй гээд бултанда мэдээжэ бшуу. Гэбэшье Дундада далайн Мальта шадархи эрьенүүдhээ холо бэшэ совет ба американ сэрэгэй корабльнууд дээрэ эзлжэгээр үнгэргэдэхэ уулзалгын үедэ болохо үгэ булаалдаан тон ехэ удха шанартай байна гээшэ. Эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ ядерна, химическэ болон юрын буу зэбсэгүүдые хизаарлаха талаар хэгдэжэ байгаа ябуулганууда шэнэ түлхисэ үгтэхэ байха гээд дэлхэйн олониитын түлөөлэгшэд тоолоно. Советскэ Союз болон Зүүн Европын бусад гүрэнүүдтэ боложо байhан политическэ ба экономическа хубилалтануудые hайнаар ойлгохо хэрэгтэнь США-гай президент Дж. Бушта туhатай байха гээд мэдүүлгэ хэгдэнэ. Иимэ дээдэ тушаалтадай, энэ удаа М. С. Горбачевой ба Дж. Бушай, уулзалга бүхэн бэе бэеынгээ баримталдаг хараа шэглэлнүүдые hайнаар ойлгохоо туhална. Япон газетэ «Токио симбун» нигэжэ бэшэнэ,— «Корабльнууд дээрэ уулзалгын гол зо гонь гэхэдэ, хоёр ороной дээдэ туш тад бэе бэеэ ойлгохо ябадалые гүн рүүлхэ гэhэн хэрэг мүн. Буу зэбсэг гар гые хинаха ба буу зэбсэгые хуряаха далнууд ерэхэ жэлдэ үнгэргэгдэхэ рэлдөөнүүдэй үедэ хэлсэхээр хойшолуу данхай, харин энэ уулзалгын үедэ нэ рүүн экономикодо, зүүн ба баруун нуудай харилсаануудта, Зүүн Европ байдалда хабаатай асуудалнууд зүбш хэ юм». Тезд энэ хараа бодол хадаа луур бодогдожо үзэгдөөгүй зэбэр «СССР-тэ бэелүүлэгдэжэ байгаа зүбш шэнэдхэлгэ урагшаа ябанагүй», тиим энээндэ США-гай зүгhөө туhаламжа үг хынь тула Москва энэ уулзалга үнгэрг шиидэбэ гээшэ гээд баруун ороноудай рим шэнжэлэгшэд мэдүүлнэ.

Гэхэтэй хамта эдэ үнгэргэгдэхэ б хөөрэлдөөнүүд хоёр талада алиндаа туhатай байна ха юм. Ушар юуб г мүнөө үедэ дэлхэй дээрэ эдэ хөөрө нүүдэй ябуулха политикаhаа ехэ ж дулдыдаха байна бшуу. СССР-тэ ба а лис бусад ороноудта боложо байhан хэрэгүүдтэ американ захиргаанайхидай hөө ондо ондоогоор хандаха ушарну үзэгдэдэг дээрэhээ энэ уулзалгые үнгэ тухай шиидхэбэрние США-гай абаhан хадаа СССР-тэй харилсаануудаа гүн рүүлхын түлөө оролдожо байhан бу хидэй американ захиргаанайхидай дэнэй эндэ диилэжэ байhанние гэрэ гээшэ». Газетын энэ тобшолол зүйлэ hанагдана. hаяхан Холбоотой Штадууд Льюистон хотодо США-гай гүрэнэй секретарь ябаhан зургаан хүн зашаалта ференци үнгэргэбэ. Тиихэдээ зүүн б руун ороноудай хоорондо хэдэн жэлэй туршада үргэлжэлhэн «хүйтэн дүүрэзэ гэжэ бултадаа мэдүүлhэн байна

БЕНАЗИР БХУТТЫН ИЛАЛТА

Пакистанай национальна ассамблей дээрэ гэхэ гү, али парламентын доодо палатада гүрэнэй правительствада этигэл найдабари үзүүлхээ болихо туhай асуудал табигдаба. Иимэ ушар ороной түүхэдэ hүүлэй 42 жэлэй туршада үзэгдөөгүй юм. Ороние хүтэлбэрилжэ байhан Пакистанай арадай парти (ПНП) ба зүришэлдөөтэ талын гол хүсэниинь болохо Исламай демократис холбооной (ИДА) дунда болоhон тэмсэл байгша оной ноябриин 1-дэ эгээл дээдэ шатадаа хүрэбэ.

— Энэ үдэр манай түүхэдэ онсо удха шанартай болобо гээшэ,— гээд доодо палатын түлөөлэгшэ Малик Мерадж Халид заседаниин түгэсхэлдэ соносхобо. Зүришэлдөөтэ хүсэнүүд эндэ диилдэбэ. Премьер-министр Беназир Бхуттын толгойлжо байhан правительствада этигэл найдабари үзүүлхэ гэhэн шиидхэбэрние олонхи депутадууд дэмжэбэ. Иимэ политическэ удха шанартай үйлэ хэрэг ямар ушарhаа үзэгдэхэ ёhотой болобоб?

Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь hарада Беназир Бхутто засаг түрын дээдэ тушаал ээлэ бэлэй. Тиихэдэ Пакистанда генералнуудай засаг түрые буулгаhандань, тэрэниие ехээр магтан хүндэлөө hэн. Шэнэ премьерэй түрүүшын шиидхэбэринүүд арад зоной дунда этигэл найдабари түрүүлээ юм. Түрүүшын неделиин туршада политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө түрмэ яамда hүүгшад бултадаа сүлөөлэгдөө hэн. Гэбэшье hунгалтын урда тээ үгэhэн найдуулгаяа дүүргэхэ гээшэ Беназир Бхуттада тон хүндэ хүшэр hэн. Ушар юуб гэхэдэ, генерал Зия-Уль-Хак гэгшын байгуулhан сэ журамай хохидолнуудые дабаха гэ шэрхэн лэ байгаа бшуу. Пакистан hү гүрэнүүдтэ тон ехэ үри шэритэй бо сэрэгэй гаргашануудынь угаа ехэ б Мүнөө үедэшье эдэ гаргашанууд о бүхы бюджедэй дүрбэнэйнь нэгэ х болоно ха юм. Тиимэhээ Беназир Б засаг түрые хүтэлбэрилжэ эхилhэнэ шо арбан нэгэн hарын үнгэрөөшье hа арад зоной ажабайдалые hайжаруу лаар соносхогдоhон программа дүүргэ бэгүй бшуу.

Шэнэ правительствын урагшаhаа Б. Бхутто гэмтэй гээд зүришэлдөөтэ хид тооложо, тус правительство са ороннио хүтэлжэ шадахагүй гэжэ hэн байна. Гэдэ Б. Бхуттын найдуу дүүргэжэ шадахаяа болиходонь. хүтэлбэрилжэ байhан Пакистанай а партние дэмжэдэг бэгахан политическэ лэгхэнүүд зүришэлдөөтэ хүсэнүүдэй энэ удаа бариhан байна. Тиин орон д хи политическэ хүсэнүүдэй дунда гүр хи hуури ээлдэг мохаджирнуудай нальна худэлөөнэй ИДА-гай тала бари парламентда гүрэнэй правительствад гэл найдабари үзүүлхэ болихо гэhэн тэ табигдаба бшуу. Тиин зүришэлдө сэнүүдэй хоорондоо үгэ hайнаар соогүй, хамтын платформын үгы д эдэнэр амжалта түйлажа шадабагүй.

Энэ удаа Беназир Бхутто диилэбэ. саашадаа тэрэ засаг түрэе гартаа б шадаха гү гэhэн асуудалда хариу бэрхэтэй.

ОЛОНОЙ АНХАРАЛ ТАТАБА

Коста-Рикын түб хотодо американ гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй hүүлэй үедэхи эгээл ехэ хуралдаан үнгэргэгдэбэ. Сан-Хосе хотодо Латиин Америкын, США-гай, Канадын правительствануудые, гүрэнүүдые толгойлогшод уулзаа юм. Энэ түбиин олон ороннуудай хабаадалгатайгаар иимэшүү ехэ хуралдаан Уругвайда 22 жэлэй саада тээ үнгэргэгдэө бэлэй. Коста-Рикэдэ үнгэргэдэhэн хуралдаанда анхарал ехээр хандуулагдаhаниинь ойлгосотой. Эндэ 2500 журналист хабаадалсаба.

Уулзалгын ороидоол хоёр удэрэй туршада үнгэргэдөөшье hаань, зүбшэхэ асуудалнууд олон байгаа. Эндэ Латиин Америкын гүрэнүүдэй гадаадын үри шэри тухай, энэ түби дээрэ буу зэбсэг хорихо, демократиие хүгжөөхэ, байгаали сахиха, наркотигуудые худалдагшадтай тэмсэхэ болон бусад асуудалнууд зүбшэгдэбэ.

Богони болзорто эдэ асуудалнуудые шиидхэжэрхихэгүйш гэжэ тоологшодшье байгаа. Гэхэтэй хамта иимэ хуралдаае үнгэргэхэ хэрэгтэй гээд эндэ хабаадагшад булта мэдэрhэн байха юм.

Уулзалгын дүнгүүд США-гай баримталhан хараа шэглэлhээ ехэнхидээ дулдыдаха гэжэ ойлгосотой hэн ааб даа. США-гай гүрэнэй секретарь Д. Бейкер Түбэй Америкэдэ, «илангаяа Никарагуада» демократизацилые хүгжөөхэ асуудалда Холбоото Штадууд анхарха юм гэжэ мэдүүлбэ.

Хорин жэлэй саада тээ үнгэргэгдэhэн хуралдаанай үедэ иимэ үгэнүүдые дуулаа hаа, Никарагуае хайрлажа болохо байгаа.

(Газетымнай удаадахи номер ноябриин 10-да гараха).

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

Кино, театрнуудта

«ДРУЖБА»
ДИКИЕ ЛЕБЕДИ — в 10, ШОК (2 серии)—в 12, 15, 18-10, 20-50.

«РОДИНА»
ОНА С МЕТЛОЙ, ОН В ЧЕРНОЙ ШЛЯПЕ — в 10, 16-40, ШОК (2 серии) — в 11-20, 14, 18-10, 20-50.

«ПРОГРЕСС»
Красный зал — ШОК (2 серии) — в 9-50, 11-40, 15-30, 18-20, 21-10. Зеленый зал — ОШИБКИ ЮНОСТИ — в 9-50, 11-40, 13-30, 15-20, 21, ЗОЛОТОЙ ДОМ — в 17-10, РУССКИЕ В ГЛАЗАХ АМЕРИКАНЦЕВ — в 19.

«ОКТЯБРЬ»
ВАСИЛИСА ПРЕКРАСНАЯ — в 9-40, 13-20, ОПАЛЕННЫЕ КАНДАГАРОМ — в 11-10 (удл.), 15, 16-30, 18-10 (удл.), 20-10, 21-40.

«ВОСТОК»
КОШКА, КОТОРАЯ ГУЛЯЛА САМА ПО СЕБЕ — в 15-30, ИНТЕРДЕВОЧКА — в 18, 21.

«БАЙКАЛ»
МУЛЬТФИЛЬМЫ — в 16-30, ПРИКЛЮЧЕНИЯ АЛИ-БАБЫ И СОРОКА РАЗБОЙНИКОВ (2 серии) — в 18, 20-30.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД:
индекс 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23 редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76; отделы: партийной жизни и пропаганды — 2-60-91, 2-56-23: промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86: советского строительства и быта — 2-69-58. культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-34-05, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95; собственные корреспонденты: п. Баргузин — 91-1-44, Северобайкальск — 35-73, п. Хоринск — 55-6-99

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 31. Н-04579. Заказ 257. Индекс 04613.